

# รายงานผลการดำเนินงาน

โครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน  
ภายใต้กิจกรรม ส่งเสริม ปฐกฝังคุณธรรม พังธรรมวันพระ  
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔



## บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) กำหนดแผนปฏิรูปประเทศที่มุ่งเน้นสร้าง สังคม และชุมชนที่เข้มแข็งตั้งแต่ระดับบุคคล ให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความมั่นคงทางด้านอาชีพ รายได้ รู้จักการออม มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี มุ่งพัฒนาประเทศเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข มุ่งสู่วิสัยทัศน์ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" รัฐบาลได้ประกาศใช้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ด้านการส่งเสริมคุณธรรม โดยการนำพลังประชารัฐและพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) มาสร้างสังคมไทย ให้เป็น "สังคมคุณธรรมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน" มุ่งเน้นการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งจากภายในสู่ภายนอก เพื่อให้ทุกคน ทุกครอบครัว ทุกชุมชน ทุกองค์กร และทุกหน่วยงานมีคุณธรรม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เล็งเห็นความสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน จึงจัดให้โครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นฐานขับเคลื่อนด้วยพลังบวร ตามแผนแม่บทฉบับดังกล่าว สนับสนุนทุกๆ กิจกรรม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมปลูกฝังคุณธรรม สร้างคนดี สังคมดี ให้ "คุณธรรมนำการพัฒนา" โดยให้คนในชุมชนปฏิบัติ ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และวิถีวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในการสร้างความเข้าใจเข้าถึงและพัฒนาร่วมบูรณาการการทำงาน โดยใช้กลไกพลังบวรและกลไกประชารัฐส่งเสริมและพัฒนา ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือบนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกันในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือภายใต้เครือข่ายพลังบวรแบบบูรณาการ ในเขตพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยต่อไป

## รายงานผลการดำเนินงาน

๑. ชื่อโครงการ : โครงการขับเคลื่อนหมอบาน วัด โรงเรียน

ภายใต้กิจกรรม ส่งเสริม ปู่ฝึก คุณธรรมพึงธรรมวันพระ

๒. สถานภาพของโครงการ : โครงการประจำ

๓. ชื่อหน่วยงาน : สำนักวิชาการวิทยาเขตขอนแก่น

๔. ผู้รับผิดชอบโครงการ : กลุ่มงานส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม

บุคคล พระมหาโยธิน โยธโก,รศ.ดร./นายทรงพล โชติกเวชกุล

๕. ความสอดคล้อง/ตอบสนองของโครงการกับแผนพัฒนาหน่วยงานและการประกันคุณภาพการศึกษา

๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของหน่วยงาน / ตัวชี้วัด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนางานบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ หนุนบำรุงศิลปวัฒนธรรมและวรรณกรรมอีสานเป็นที่ยอมรับระดับนานาชาติ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ข้อที่ ๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นำโครงการบริการวิชาการไปบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย

ตัวชี้วัดความสำเร็จเชิงกลยุทธ์ข้อที่ ๓.๑ งานบริการวิชาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ บูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย

ตัวชี้วัด สกอ.องค์ประกอบที่ ๓ บริการวิชาการ

ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑๐ (สมศ.) การส่งเสริมและสนับสนุนด้านศิลปะและวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด มาตรฐานอุดมศึกษา ๒๕๖๑ ระดับสถาบัน องค์ประกอบที่ ๓ ระดับหลักสูตร องค์ประกอบที่ ๖ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๒) การบูรณาการโครงการกับรายวิชาเทศกาลและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา

๓) อื่นๆ

๖. หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) กำหนดแผนปฏิรูปประเทศที่มุ่งเน้นสร้าง สังคม และชุมชนที่เข้มแข็งตั้งแต่ระดับบุคคล ให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความมั่นคงทางด้านอาชีพ รายได้ รู้จักการออม มีสุขภาวะและคุณภาพชีวิตที่ดี มุ่งพัฒนาประเทศเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข มุ่งสู่วิสัยทัศน์ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง " รัฐบาลได้ประกาศใช้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙– ๒๕๖๔) ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ด้านการส่งเสริมคุณธรรม โดยการนำพลังประชารัฐและพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) มาสร้างสังคมไทย ให้เป็น "สังคมคุณธรรมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน" มุ่งเน้นการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งจากภายในสู่ภายนอก เพื่อให้ทุกคน ทุกครอบครัว ทุกชุมชน ทุกองค์กร และทุกหน่วยงานมีคุณธรรม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เล็งเห็นความสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน จึงจัดให้โครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นฐานขับเคลื่อนด้วยพลังบวร ตามแผนแม่บทฉบับดังกล่าว สนับสนุนทุกๆ กิจกรรม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมปลูกฝังคุณธรรม สร้างคนดี สังคมดี ให้ "คุณธรรมนำการพัฒนา" โดยให้คนในชุมชนปฏิบัติ ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และวิถีวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในการสร้างความเข้าใจเข้าถึงและพัฒนาร่วมบูรณาการการทำงาน โดยใช้กลไกพลังบวรและกลไกประชารัฐส่งเสริมและพัฒนา ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือบนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกันในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือภายใต้เครือข่ายพลังบวรแบบบูรณาการ ในเขตพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยต่อไป

ทั้งนี้ สำนักวิชาการวิทยาเขตขอนแก่น จึงจัดทำโครงการโครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน ภายใต้กิจกรรม ส่งเสริม ปลูกฝังคุณธรรม พังธรรมวันพระ เพื่อส่งเสริมปลูกฝังให้พุทธศาสนิกชน ในเขตพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยจรโลงไผ่ซึ่งประเพณีทางพระพุทธศาสนา และเป็นไปตามวิสัยทัศน์ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

#### ๗. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อส่งเสริมปลูกฝังให้พุทธศาสนิกชน ในเขตพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยจรโลงไผ่ซึ่งประเพณีทางพระพุทธศาสนา

#### ๘. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

##### ๘.๑ เชิงปริมาณ

๑) จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๘๐ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐ ของจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดได้ จำนวน ๘๐ รูป/คน

##### ๘.๒ เชิงคุณภาพ

รวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรม

#### ๙. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมโครงการ

|                          |                 |
|--------------------------|-----------------|
| ๑. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ | จำนวน ๑๐ รูป/คน |
| ๒. พระภิกษุสงฆ์ สามเณร   | จำนวน ๑๐ รูป/คน |
| ๓. ผู้นำชุมชนและชาวบ้าน  | จำนวน ๔๐ คน     |
| ๔. นิสิต นักเรียน เยาวชน | จำนวน ๒๐ รูป/คน |

รวมทั้งสิ้น จำนวน ๘๐ รูป/คน

#### ๑๐. ระยะเวลาดำเนินโครงการ (ระบุวันเริ่มต้น และวันสิ้นสุดโครงการ)

วันเริ่มต้นโครงการ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ สิ้นสุดโครงการ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

## ๑๑. สถานที่ดำเนินโครงการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

## ๑๒. แผนการดำเนินงาน

| ที่ | ขั้นตอน/กิจกรรม                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ |      |      |      |      |       |       |      |       |      |      |      |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|------|------|------|------|-------|-------|------|-------|------|------|------|
|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ต.ค.                 | พ.ย. | ธ.ค. | ม.ค. | ก.พ. | มี.ค. | เม.ย. | พ.ค. | มิ.ย. | ก.ค. | ส.ค. | ก.ย. |
|     | ๑.ขั้นเตรียม (Plan)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                      |      |      |      |      |       |       |      |       |      |      |      |
| ๑   | ขออนุมัติดำเนินการ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                      |      |      |      | →    |       |       |      |       |      |      |      |
| ๒   | แต่งตั้งคณะทำงาน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                      |      |      |      | →    |       |       |      |       |      |      |      |
| ๓   | ประชุมคณะทำงาน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                      |      |      |      | →    |       |       |      |       |      |      |      |
|     | ๒.ขั้นปฏิบัติ (Do)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                      |      |      |      |      |       |       |      |       |      |      |      |
| ๔   | ภายใต้กิจกรรม ส่งเสริม ปลุกฝัง<br>คุณธรรมพื้ธรรมวันพระ<br>๑.วันพระ ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔<br>โดย พระราชประสิทธิ์คุณ รองเจ้า<br>คณะจังหวัดขอนแก่น<br>เรื่อง สารานิยธรรมกถา<br>๒.วันพระ ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔<br>โดย พระมหาโยธิน โยธโก,รศ.ดร.<br>ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ<br>เรื่อง อนภินิเสกถา ว่าด้วยการไม่ยึด<br>มั่นถือมั่น<br>๓.วันพระ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔<br>โดย พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.<br>รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น<br>เรื่อง ความสำคัญวันจารตฺรงค<br>สันนิบาต |                      |      |      |      | →    |       |       |      |       |      |      |      |
|     | ๓.ขั้นติดตามผล(Check)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                      |      |      |      |      |       |       |      |       |      |      |      |
| ๕   | ประเมิน สอบถาม สังเกต                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                      |      |      |      | →    |       |       |      |       |      |      |      |
| ๖   | รายงานสรุปผลการดำเนินงาน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                      |      |      |      |      | →     |       |      |       |      |      |      |
|     | ๔.ขั้นสรุปรายงานผล(Action)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                      |      |      |      |      |       |       |      |       |      |      |      |
| ๗   | เสนอผู้บริหารพิจารณาปัญหา<br>ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแผนงาน/<br>โครงการ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                      |      |      |      |      | →     |       |      |       |      |      |      |

๑๓. งบประมาณ (✓) แผ่นดิน ( ) รายได้ จำนวนทั้งสิ้น ๗๐,๐๐๐ บาท

## ๑๔. ผลที่ได้รับ

๑) ได้เครือข่ายวัด ชุมชน และสถานศึกษา แบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ  
ประชาชนและชุมชน อย่างยั่งยืน

**๑๕. การประเมินผลโครงการ**

- ๑) สรุปโครงการ จำนวน ๑ เล่ม

**๑๖. การติดตามผล**

- ๑) ติดตามโครงการหรือสรุปโครงการเครื่องมือที่ใช้คือ รายงานสรุปโครงการต้องส่งรายงานการติดตามผลหลังจากสิ้นสุดการจัดโครงการภายใน ๑๕ วัน

## องค์ความรู้

### ประวัติความเป็นมาของวันธรรมสวนะ

[https://th.wikipedia.org/wiki/สืบก้นเมื่อ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔](https://th.wikipedia.org/wiki/สืบก้นเมื่อ_๑๗_มีนาคม_๒๕๖๔)

ในสมัยพุทธกาล พระราชาพระนามว่าพระเจ้าพิมพิสารได้เข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระวิหารชื่อว่าเชตวัน และกราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์แลเห็น ซึ่งนักบวชศาสนาอื่นอีก ได้มีวันกำหนดนัดหมายประชุมสนทนาเกี่ยวกับหลักธรรมคำสั่งสอนในที่ประชุมของเขาทั้งหลาย เหล่านั้น แต่ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ โฉนศาสนาพุทธของเราทั้งหลายย่อมมีวันกำหนดนัดหมายเพื่อประชุมกันหาได้ ดังนี้." อันนั้นพระราชาพระนามว่าพระเจ้าพิมพิสาร กราบทูลแล้ว พระศาสดาจึงทรงอนุญาตให้เหล่าภิกษุสงฆ์สาวกประชุมกันเพื่อสนทนาและแสดงพระธรรมเทศนาให้แก่อุบาสกและอุบาสิกาทั้งหลาย ได้ฟังกันในวันขึ้น ๘ ค่ำ หรือ หรือว่า วันขึ้น ๑๔ ค่ำ หรือว่า วันขึ้น ๑๕ ค่ำ พุทธศาสนิกชนจึงถือเอาวันดังกล่าวเป็นวันธรรมสวนะเพื่อกำหนดให้มีการประชุมพร้อมเพรียงกันฟังธรรม

ในสมัยพุทธกาลนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประชุมเหล่าภิกษุสงฆ์สาวกเพื่อทรงแสดงพระปาฏิโมกข์ ในช่วงเช้าพรรษา การประชุมสงฆ์ซึ่งเป็นสาวกของพระพุทธองค์นั้นก็ได้นัดหมายกันไปในที่ประชุมต้องมีพระภิกษุสงฆ์รูปหนึ่งเป็นองค์สวดพระปาฏิโมกข์ พระภิกษุสงฆ์สาวกที่ร่วมเข้าฟังพระปาฏิโมกข์ ก็จะพร้อมเพรียงกันสำรวมกาย วาจา และตั้งใจฟังจนกระทั่งสวดจบ เป็นอันเสร็จพิธี

คำว่า "สวนะ" แปลว่า การฟัง และคำว่า "ธรรมสวนะ" แปลว่า การฟังธรรม, วันฟังธรรม ภาษาพูดที่เรียกว่า วันพระ เพราะ คำว่า "พระ" นั้น ใช้เรียกภิกษุจำนวนมากกว่า ๔ รูป ขึ้นไป ซึ่งก็หมายถึงความเป็นหมู่คณะ จึงเรียกว่า พระ หรือ สงฆ์ ทางพระพุทธศาสนาก็ยังได้กำหนดเรียกว่า วันอุโบสถ ซึ่งแปลว่า วันถือศีลของอุบาสกและอุบาสิกาผู้มีศรัทธา ร่วมกันประพฤติและปฏิบัติตามธรรมสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

ทางด้านศาสนพิธีของชาวบ้านนั้น พระพุทธศาสนาก็ได้กำหนดให้มีพิธีต่างๆ มีการร่วมทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหาร จัณฑ์ หวานขาวแด่พระภิกษุสงฆ์ และกัสมาทานศีล (รับศีล) และฟังพระธรรมเทศนาที่วัดตามลำดับ

ในวันธรรมสวนะนี้ พุทธศาสนิกชนก็จะเข้าวัดร่วมกันประพฤติและปฏิบัติธรรม มีกิจกรรมต่างๆ มีการสมาทานศีล เช่น สมาทานและรับศีล ๕ หรือ ศีล ๘ ซึ่งเรียกว่า อุโบสถศีล พระสงฆ์จะได้แสดงพระธรรมเทศนา หรือ ธรรมสากัจฉา หรือ สนทนาธรรมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ ในข้อธรรมต่างๆ ซึ่งนับว่าเกิดประโยชน์แก่ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นอย่างยิ่ง[3]

### ความสำคัญ

จากพุทธทศานุญาตีให้มีตัวแทนพระสงฆ์รูปหนึ่งสวดบททวนสิกขาบท ที่ทรงบัญญัติไว้เป็นระเบียบปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกและเพื่อความบริสุทธิ์ในเพศสมณะที่ต้องบริบูรณ์ด้วย ศีล สมาธิ และปัญญาอันเป็นทางหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงตามเส้นทางของพระพุทธศาสนา โดยมีภิกษุผู้สวดบททวน เมื่อสวดถึงข้อใด

แล้วมีภิกษุรูปใดรูปหนึ่งประพาศิตขัดข้อบังคับนั้น จะเปิดเผยท่ามกลางที่ประชุม หรือที่เรียกว่าแสดงอาบัติ ซึ่งถือปฏิบัติเช่นนี้สืบต่อๆ กันมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล ก่อให้เกิดผลดังนี้ คือ

๑. เกิดความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคณะสงฆ์ ด้วยระเบียบปฏิบัติที่หมั่นทบทวนและเตือนตนด้วยการแสดงการยอมรับในสิ่งที่ตนละเมิด เพื่อแก้ไขต่อไป ในข้อนี้มีปรากฏการณ์เด่นชัดเมื่อครั้งพุทธกาล คือเมื่อครั้งพระภิกษุชาวเมืองโกสัมพีทะเลาะเบาะแว้งแตกความสามัคคีกันภายหลังเมื่อกลับมีความสามัคคีใหม่ พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ประชุมทำอุโบสถสวดพระปาฏิโมกข์เป็นกรณีพิเศษ ที่เรียกว่า วันสามัคคีอุโบสถ

๒. การหมั่นทบทวนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้พระธรรมคำสอนไม่คลาดเคลื่อน เลือนหายและทำให้หมู่คณะจรโลงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ วันอุโบสถนั้น นอกเหนือจากเป็นวันสำคัญของทางคณะสงฆ์ดังกล่าวแล้ว ยังเป็นวันประชุมฟังธรรมของเหล่าพุทธศาสนิกชนตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบันนี้

### ความหมายของวันพระ

วันพระคือวันที่มีการทำบุญ ตักบาตร ถวายสังฆทาน นั่งสมาธิ ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ละเว้นความชั่ว ละเว้นอบายมุขต่างๆ ทำตัวให้มีประโยชน์ต่อสังคม ปลอญนกลปลอญปลา ฟังธรรมเทศนา สนทนาธรรมกับพระสงฆ์ รักษาศีล มีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ๆ มีพระสงฆ์คอยรับถวายสังฆทาน

### พิธีกรรมวันธรรมสวนะ

วันธรรมสวนะ คือวันกำหนดประชุมฟังธรรม ที่เรียกเป็นคำสามัญทั่วไปว่า "วันพระ" เป็นประเพณีนิยมของพุทธบริษัทที่ได้ปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแล้วแต่ครั้งพุทธกาล โดยถือว่า

การฟังธรรมตามกาลที่กำหนดเป็นประจำไว้ ย่อมก่อให้เกิดสติปัญญาและสิริมงคลแก่ผู้ฟังอย่างน้อยก็ได้รับธรรมสวนานิสงส์อยู่เสมอ วันกำหนดฟังธรรมนี้พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ๔ วัน ในเดือนหนึ่งๆ คือ วัน ๘ ค่ำ วัน ๑๔ ค่ำ หรือ ๑๕ ค่ำของปักษ์ทั้งข้างขึ้นและข้างแรม นับโดยจันทรคติ วันทั้ง ๔ นี้ จึงถือกันเป็นวันกำหนดประชุมฟังธรรมโดยปกติ และนิยมเป็น วันรักษาปรกติอุโบสถสำหรับฆราวาสผู้ต้องการอบรมกุศลด้วย

เพราะความมุ่งหมายและเหตุผลมีเช่นนี้ การประชุมฟังธรรมในวันธรรมสวนะ จึงมีพิธีกรรมที่ต้องปฏิบัติเกิดขึ้น โดยนิยมเป็นระเบียบทั่วไปดังนี้

### ระเบียบพิธี

๑. ในวันธรรมสวนะตอนเช้า ประมาณ ๙.๐๐ นาฬิกา พระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา ประชุมพร้อมกันในสถานที่กำหนดแสดงธรรม จะเป็นโรงอุโบสถวิหาร ศาลาการเปรียญ ภายในวัด หรือ พุทธสถาน สมาคม แห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้ จัดให้นั่งกันตามที่เป็นสัดส่วนเรียบร้อย มีพระพุทธรูปและที่บูชาประดิษฐานอยู่เบื้องหน้า จัดให้มีสง่า

๒. เมื่อพร้อมกันแล้วภิกษุสามเณรเริ่มทำวัตรเช้า ตามแบบนิยม ซึ่งทั่วไปใช้ระเบียบ คือ

ก) นำบูชาพระรัตนตรัย (อรหัง สมมาสมพุทโธ ภควา ...)

ข) สวด ปุพพภาคมนการ (นโม ...)



ค) สวด พุทธาภิธุติ (โย โส ตถาคโต ...)

ฌ) สวด ธมมาภิธุติ (โย โส สุปภินโน ...)

ง) สวด สงฆาภิธุติ (โย โส สุปภินโน ...)

จ) สวด รตนตตยปปณามคาถา และ สงเวคปริกิตตนปาฐ ต่อ (พุทโธสุทโธ...)

๓. เมื่อภิกษุสามเณรทำวัตรจบเพียงเท่านี้ อุบาสกอุบาสิกาเริ่มทำวัตรตามบท ซึ่งกล่าวแล้วในเรื่องพิธีรักษาอุโบสถ

๔. เสร็จพิธีทำวัตร หัวหน้าอุบาสก หรืออุบาสิกา ประกาศอุโบสถ พระธรรมกถึกขึ้นธรรมาสน์

๕. เมื่อจบประกาศอุโบสถแล้ว อุบาสก อุบาสิกาทั้งหมดคุกเข่าประนมมือ กล่าวคำอาราธนาอุโบสถศีลพร้อมกัน พระธรรมกถึกในศีล ๘ เป็นอุโบสถศีลเต็มที

แต่ถ้าผู้ใดมีอุตสาหะจะรักษาเพียงศีล ๕ เท่านั้น ก็รับสมาทานเพียง ๕ ข้อ ในระหว่างข้อที่ ๓ ซึ่งพระธรรมกถึกให้ด้วยบทว่า อพรหมจริยา...พึงรับสมาทานว่า กาเมสุมิฉฉาจารา... เสีย และรับต่อไปจนครบ ๕ ข้อ เมื่อครบแล้วก็กราบ 3 ครั้ง ลงนั่งราบ ไม่ต้องรับต่อไป

๖. ต่อจากรับศีลแล้ว พระธรรมกถึกแสดงธรรม ระหว่างแสดงธรรม พึงประนมมือฟังด้วยตั้งใจจนจบ

๗. เมื่อเทศน์จบแล้ว หัวหน้านำกล่าวสาธุการตามแบบที่กล่าวในเรื่องพิธีรักษาอุโบสถ จบแล้วเป็นอันเสร็จพิธีประชุมฟังธรรมตอนเช้าจะกลับบ้านหรือจะอยู่ฟังธรรม

ในตอนปลายก็แล้วแต่อัธยาศัย สำหรับพิธีตอนปลายแจ้งอยู่ในเรื่อง พิธีรักษาอุโบสถ

## ประเพณีการฟังเทศน์ ฟังธรรม

[https://www.m-culture.go.th/lampang/ewt\\_news.php?nid=2247&filename=index](https://www.m-culture.go.th/lampang/ewt_news.php?nid=2247&filename=index) สืบค้น  
เมื่อ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

ประเพณีการฟังเทศน์ ฟังธรรม ฤดูแล้งเข้าสู่พรรษา ซึ่งเรียกกันแบบชาวบ้านว่า "เข้าพรรษา" ในภาคเหนือมีประเพณีสำคัญอย่างหนึ่ง คือ การเข้าวัดฟังเทศน์ฟังธรรมประชาชนทุกบ้านทุกเรือน เป็นการglomเกล่าจิตใจให้ผ่องแผ้วและรู้ดี รู้ชอบ ปลุกสร้างจิตใจให้เกิด หิริโอตตัปปะ ละอายและเกรงกลัวต่อบาปกรรมทั้งมวล สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (อ้วน ติสโต) วัดบรมนิวาสได้ให้คำนิยามแก่ประชาชนคนไทยในถิ่นต่างๆ ว่าภาคเหนือเรียก "ถิ่นไทยงาม" ภาคอีสานเรียก "ถิ่นไทยดี" ภาคใต้เรียก "ถิ่นไทยอุดม" และภาคกลางเรียก "ถิ่นจอมไทย" โดยมีความหมายภาคเหนือเป็นถิ่นไทยงามนั้นน่าจะหมายถึงความงามทางภูมิประเทศทางวัตถุ วัดธรรมที่ชาวภาคเหนือสร้างขึ้นไว้และสิ่งที่สำคัญที่สุดอีกอย่างหนึ่ง คือชาวภาคเหนือได้รับการสั่งสอนอบรมมาจากวัดด้วยการฟังเทศน์ ฟังธรรมและการได้รับคำสั่งสอนของพ่อแม่ผู้มีศีลธรรมเนื่องจากได้รับการอบรมมาจากวัดแล้ว การเข้าวัดฟังเทศน์ คือ การฟังคำสั่งสอนโดยพระสงฆ์เป็นผู้ชี้แจงชี้แนะบอกกล่าว และสอนสั่งตามหลักธรรมของศาสนา บางครั้งการสอนการชี้แจงนี้ชาวบ้านจะนำมาใช้ในการคุตว่ากล่าวก็มีเช่น "เดี๋ยวจะโดนเทศนา" การเทศน์สั่งสอนนี้ทางภาคเหนือเรียกว่า "เทศน์ธรรม" การฟังเทศน์ ชาวบ้านนิยมเรียกกันว่า "ฟังธรรม" ธรรม คือ คัมภีร์ไบเบิลที่พระสงฆ์นำมาเทศน์ เทศน์ก็ครั้งเรียกว่าเทศน์เท่านั้นผูกเท่านั้นผูกหากจะถามว่าอะไรคือผูก ได้แก่ การนำเอาใบปามาจารึกพระธรรมคำสอนแล้วทำการลบธรรมด้วยการใช้เขม่าน้ำมันยางมาทาใบลานที่จาร (เขียน) แล้วขัดถูด้วยมะพร้าวจนสะอาด แล้วนำมาร้อยด้วยด้าย หรือเชือกเส้นเล็กๆ ไว้เป็นมัดๆ โบราณท่านว่า ๑ มัดเท่ากับ ๑ ผูก คือการจาร (เขียน) ข้อความหมดไปหนึ่งตอนก็ขมวดไว้เป็น ๑ ผูก หากมีหลายผูกเพราะข้อความในเรื่องยืดยาวเขาก็จะมารวมกันใช้ประกอบธรรมซึ่งเป็นไม้ประกอบไว้ทั้งสองด้านเรียกว่า "กับธรรม" หรือธรรม ๑ กับ หมายถึง คัมภีร์ธรรมหนึ่งชุด การฟังเรื่องคำสอนจากคัมภีร์ธรรมที่พระสงฆ์นำมาเทศน์ เรียกว่า "ฟังธรรม" หากจะถามชาวบ้านชนบทภาคเหนือว่าไปไหนในวันพระเขาจะตอบว่า "ไปวัดฟังธรรม" คำนิยมของการฟังธรรม ชาวภาคเหนือถือว่า คนที่เข้าวัดฟังธรรมเป็นคนดีนาคบหา มีคำกล่าวว่า "เป็นชอบเข้าวัดเข้าวา" "เป็นชอบฟังน้ำฟังธรรม" "เป็นชอบถือศีลกินทาน" เหล่านี้เป็นคำยกย่องสรรเสริญ หากจะตำหนิติเตียนคนไม่ดีมักจะพูดกันว่า "บ่ดีคบบคนบ่ดีหนา" "คนดีคบบคนปาลา" "บ่ดีคบบคนดีวัดบ่เข้า พระเจ้าบ่ไหว" "บ่ดีคบบคนทพื บ่สู้คุณบ่สู้คุณแม่" การเข้าวัดฟังธรรมของคนภาคเหนือจึงมีความมุ่งหมายต่อไปนี้ ๑. เพื่ออบรมจิตใจให้ผ่องใส นั้น มีความสำคัญยิ่งในชนบท ประชาชนชอบอยู่ด้วยกันความสงบสุขมีชีวิตใกล้เคียงกับธรรมชาติ บางครั้งกระทบกับวุ่นวายในครอบครัวไม่มีที่แก้ไขหากเข้าวัดรับศีล ฟังเทศน์ได้ชี้ให้เห็นความดีชั่วผิดหรือถูก ทำให้ความคิดตั้งมั่นเกิดขึ้นบางวัดมีการเจริญภาวนาด้วย ชาวบ้านมีโอกาสรียนรู้การพัฒนาทางจิตเรียกว่า กัมมัฏฐาน ภาวนาทำให้สงบและเกิดความผ่องใสเบิกบาน ๒. พระสงฆ์จะนำเอาความรู้ทางศาสนา มาชี้แจงให้ฟังเป็นข้อๆ เป็นวรรคเป็น ทำให้อ่านถึงกระแสธรรมบางครั้งสนทนากันกับผู้มาฟังเทศน์ได้ทราบความเจริญทางวิชาหรือได้ความรู้จากการได้พบความรู้ใหม่ๆ ของเพื่อนบ้าน มักจะนำมาสนทนากันในตอนช่วงพักก่อนหรือหลังฟังเทศน์ฟังธรรม ๓. ได้ทราบข่าวคราวเป็นไปของบ้านเมือง ในสมัยโบราณวัดเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจและศิลปวัฒนธรรมชาวบ้านทุกคนต้องเข้าวัดไปทำบุญกุศลก่อนประกอบพิธีแต่ละคนก็จะเล่าเรื่องที่ตนได้ประสบพบเห็นมาแต่ละแห่งที่คนไปวัด จะได้ฟังได้รู้สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ จากเพื่อนบ้านเรียกว่า

ทราบข่าวคราวความเป็นไปของคนและบ้านเมืองใดจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ๔. เพื่อให้สังคมยอมรับ ตน ชื่อนี้มีความสำคัญมาก สุภาจิตโบราณว่า "เข้าเมืองตาหลิ่วต้องให้หลิ่วตาตาม" หมายถึง การทำตนให้เข้าได้กับเพื่อนฝูงที่อยู่ในละแวกบ้านเดียวกันในสังคหวัดฤ ได้กล่าวถึงการจะทำให้ผู้คนรักชอบต้องมีสังคหวัดฤ ได้แก่ ให้ทานแบ่งปันข้าวของเผื่อแผ่แก่เพื่อนบ้าน ปิยวาจาพูดอ่อนหวาน น่ารักน่าชม อุตถจริยา ทำตนให้เป็นประโยชน์จนสังคมยอมรับให้เป็นคนสำคัญของสังคมนั้น คือ ทำเหมือนคนอื่นๆ การไปวัดของชาวชนบทถือเป็นเรื่องสำคัญมาก บางหมู่บ้านเคร่งครัดมีระเบียบวางไว้ หากใครขาดการไปวัดจะถูกปรับเงินหรือทำงานชดใช้ ดังนั้น การไปวัดของแต่ละคนขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสังคมาว่าจะมีระเบียบปฏิบัติกันอย่างไร คนที่ไม่ไปวัดจะถูกประณามว่า "วัดไม่เข้า พระเจ้าไม่ไหว" เขาจะเป็นคนที่สังคมรังเกียจ เพราะปฏิบัติตนไม่เหมือนคนอื่นจะอยู่สังคมาด้วยความสบายใจ การไปวัดจึงถือว่าเป็นเรื่องการรับรองจากคนในสังคม ๕. เพื่อความสามัคคีในหมู่คณะชื่อนี้สำคัญมากในทางพุทธศาสนากล่าวถึง "ทิฐฐัมโมคา" การได้เห็นและได้คบหาเป็นคนดี คนที่ได้กินได้นอนได้ทำงาน หรือศรัทธาทำบุญวัดเดียวกัน จะมีความรักสมัครสมานสามัคคีกันโดยวิสัยของคนไทยมีความรักพวกพ้องดังคำพังเพย "รวมกันเราอยู่ แยกหมู่เราตาย" ดังนั้น การไปวัดฟังเทศน์ ฟังธรรม นับว่าไปเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะ ๖. เพื่ออนุรักษ์มรดกของปู่ย่าตายาย ชาวบ้านถือว่า การปฏิบัติตนตามจารีตประเพณี เช่น การเข้าวัดฟังธรรมนี้เป็นการถูกต้อง กล่าวกันว่าปฏิบัติตามพ่อเฒ่าแม่เฒ่า คือ ท่านปฏิบัติมาอย่างใดก็ปฏิบัติตามจะได้มีความรุ่งเรือง "ตามฮีตตามออย" ดังนั้น ประชาชนทุกหมู่บ้านในภาคเหนือจึงเข้าวัดฟังธรรมตามฮีต คือ "ไปอาบน้ำฟังธรรม" เป็นการฟังนิยายชาดกของปู่ย่าตายาย ๗. เพื่อสร้างแบบอย่างแก่ลูกหลาน คนไปฟังเทศน์ฟังธรรม มักจะนำเรื่องที่ตนไปได้ยินได้ฟังมาบอกเล่าแก่ลูกหลานที่อยู่ยังบ้าน เช่น การฟังนิยายชาดกทางพระพุทธศาสนา แล้วนำมาเล่าให้ลูกหลานฟังด้วย เพื่อให้เขาเรียนรู้ชั่วตามบทของตัวละครฝ่ายดีฝ่ายชั่วตามที่ปรากฏในคราวนิยามธรรม การไปฟังธรรมควรปฏิบัติตนอย่างไร การไปฟังเทศน์ฟังธรรมนิยมปฏิบัติตนดังนี้ หากผู้ชายไปวัด ฝ่ายหญิงจะตระเตรียมขันข้าวตอกดอกไม้ เป็นเครื่องสักการะไปกราบไหว้บูชา เรียกว่า "สัหิตเถหิ คันธมาลาทีหิ" มีดอกไม้ธูปเทียนไปถวายแก่พระพุทธเจ้าเป็นอามิสบูชา ดังนั้น ผู้ไปวัดต้องเตรียมพานดอกไม้ไปด้วยเพื่อใส่ "ขันแก้วทั้งสาม" - คนไปวัดต้องอาบน้ำแต่งตัวให้สะอาดหมดจด บางคนนุ่งห่มเสื้อผ้าขาว เรียกว่า "นุ่งขาวห่มขาว" บางแห่งก็แต่งตัวด้วยผ้าสีสนัต่างๆ แล้วแต่สะดวก ข้อสำคัญคือการชำระร่างกายให้สะอาดหมดจดควรแก่การทำคุณความดี - บางบ้านไปวัดทั้งผู้ชายผู้หญิงให้ลูกชายลูกสาวเฝ้าบ้าน ตัวเองพากันไปวัดฟังธรรมนำเอาวัตรไทยธรรมไปด้วย บางครั้งนำผลไม้ข้าวสารหรือสิ่งที่ตนปลูกเมื่อเกิดผลจะนำถวายพระสงฆ์ตามฤดูกาล

## ประโยชน์การฟังธรรม

พระราชสุทธินาถมณฑล (จรัญ ฐิตธมฺโม)

เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี และ เจ้าอาวาสวัดอัมพวัน อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี

<http://www.palipage.com/watam/buddhology/42-07.htm> สืบค้นเมื่อ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

ผู้มีปัญญามั่นคง และ มีผลงานพัฒนาคนให้สูงด้วยคุณธรรม

การฟังธรรม เปรียบเหมือนการสร้างถ้ำให้แก้จิตใจ แต่บางท่านไม่สนใจฟังธรรม ถ้าท่านสร้างถ้ำไว้ในจิตใจอยู่ด้วยความสงบ ฟังไปก็เกิดความรู้ ความดี มีพลังและปัญญา แต่บางคนก็ไม่อยากฟัง มันใกล้ชิดกันเกินไป เหมือนสับแหล่อยู่ใกล้ผี ซื่ออยู่ใกล้พระ ใกล้เกลือกินต่าง

การฟังธรรมนั้นก็ยาก บางคนต้องจำมาฟัง จำก็ยากที่จะฟังอีก การที่จะมาพบพระพุทธเจ้ามาตรัสในโลกก็แสนจะยากแล้ว ท่านน่าจะตีปัญหาให้ได้กำไรชีวิตสักวันหนึ่ง ๑ สัปดาห์ ๗ วัน ฟังธรรมวันเดียวก็ไม่เต็มวัน เพียง ๑ ชั่วโมงเดียวที่จะฟังธรรมก็หาฟังยาก

ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย เรามาวัดเพื่อหากำไรชีวิตใช้หรือไม่ หรือต้องการให้มันขาดทุนชีวิตเสียด้วยกับโยม การที่มาถวายเงินเป็นแสนให้อาตมานั้น อาตมาไม่ได้สนใจกับโยมหรอก อย่าคิดว่าเอาปัจจัยมาถวายอาตมา อาตมาจะดีใจเสมอไป อาจจะเป็นบาปเป็นกรรมของอาตมาก็ได้ที่ต้องมารับเงินรับทองของโยมมากองไว้อยู่ตรงหน้า ขอฝากไปคิดเป็นข้อคิดว่า อาตมาสนใจต้องการให้โยมได้บุญได้กุศลเท่านั้น

วันพระเรามาแสวงหาพระ เรามาพบพระสักวันหนึ่ง ท่านจะใจประเสริฐในการพบพระ ในการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน โดยเฉพาะในกรอบของสติสัมปชัญญะ ธรรมที่พระพุทธเจ้าสอนคือ สติสัมปชัญญะ บางคนขาดสติมาก ไม่มีโอกาสที่จะแสวงหาธรรมะได้แล้ว พลาดทั้งโอกาสอันดีงาม ท่านจะเสียเวลาของท่านที่เกิดมาในสากลโลกนี้อย่างแน่นอน

เพราะฉะนั้นในวันพระคือ วันฟังธรรม ฟังให้เกิดประโยชน์ ฟังธรรมเหมือนสร้างถ้ำให้จิตใจของเราเอง ทำให้จิตใจเรามีสติสัมปชัญญะ ฟังให้เกิดความรู้ ใจเปรียบเหมือนเสือ เสียงธรรมะเปรียบเหมือนถ้ำคอยกำบัง หูเราฟังใจเราคิด จิตจะได้สบาย เกิดความรู้ ความดี มีพลังและปัญญา

**อานิสงส์หรือผลอันเกิดจากการฟังนั้นมีประโยชน์มากมายหลายสถาน เช่น**

๑. ทำให้ได้ฟังเรื่องใหม่ ฟังเรื่องที่ยังไม่เคยได้ยินไม่เคยได้ฟังมาก่อน
๒. ได้ใส่ใจในเรื่องเก่า ทบทวนหวนคิดถึงอดีตชีวิตที่ผ่านมา ศรัทธาฟัง สนใจฟัง ทบทวน จดหัวข้อปฏิบัติทันทีอย่ารอรีแต่ประการใด
๓. บรรเทาความกังวล ปิดประตูความกังวลสงสัยเสียได้
๔. เป็นสมาธิภูมิฐาน ไม่เข้าใจสิ่งใดในทางที่ผิด
๕. มีสติมั่นคง มีสติดี จิตไม่แปรปรวนทวนกระแส

**สิ่งสำคัญที่สุด** การฟังต้องมีหลัก ๓ ประการ คือ

๑. ตั้งใจฟัง
๒. ตั้งใจทำ

### ๓. ตั้งใจนำไปปฏิบัติ

ท่านจะได้ประโยชน์โสดิผลของท่านโดยเฉพาะ แต่บางคนก็ไม่ตั้งใจจำ ไม่ตั้งใจฟัง ไม่ตั้งใจปฏิบัติ จำได้บ้างไม่ได้บ้างก็ทิ้งไป ถ้าฟังได้ประโยชน์โห้ไม่มี ฟังดียว้อมมีปัญหา บางท่านพูดถึงการฟังแปลกแตกต่างจากผู้อื่น ซึ่งมีทั้งประเภท ฟังได้ฟังเสีย บางคนฟังได้ บางคนก็ฟังเสียเอาดีไม่ได้ แล้วแต่ทัศนคติในการฟังว่าจะ เป็นไปในทางใด เช่น

๑. ฟังเล่น บางเรื่องไม่จริงจัง สักแต่ว่าฟัง หรือ ฟังแบบเสียไม่ได้ ก็ฟังส่งเดชไปอย่างนี้ ไม่ได้เรื่องได้ราว
๒. ฟังลอง เป็นการฟังเพื่อเปรียบเทียบลองดู ลองความรู้ ลองพินความรู้ และ ลองภูมิว่าผู้นี้จะสู้ผู้ นั้นได้หรือไม่ หรือ ใครจะเก่งกว่ากัน
๓. ฟังเอาเรื่อง พระสงฆ์จะได้สาระ หรือ อรรถรสแห่งธรรม และ ข้อปฏิบัตินั้น
๔. ฟังหาเรื่อง เป็นการฟังเพื่อจับผิด ฟังด้วยจิตเป็นอกุศล ไม่ได้สนใจในการฟังแต่ประการใด จิต เป็นอกุศลกรรม คนนั้นจะดีไม่ได้แน่นอน
๕. ฟังไม่รู้เรื่อง ฟังไปหลับไป หรือคุยกัน ผลสุดท้ายไม่รู้เรื่อง จำไม่ได้ และไม่รู้จะเอาอะไรเป็นข้อ ปฏิบัติ

ขอเจริญพรว่าผู้ที่ฟังได้ผลไม่เท่ากัน บางคนตั้งแต่ต้นกำหนดจดจำนำไปปฏิบัติแน่นอน บางคนก็สับสน ขนปลาย ไม่เข้าใจในการฟัง นี่แหละท่านสาธุชนทั้งหลาย ไม่ใช่จะเข้าใจทุกคน ไม่ใช่รู้ทุกคน ตั้งหมั่นฟัง หมั่น จำ หมั่นจดหมั่นจำ สิ่งใดงามอย่าได้ดง หมั่นจดหมั่นจำเป็นตำรา เอาตาซังเข้ามาดู เอาตราชูขึ้นมาซัง ไม่ใช่ฟัง แล้วทิ้งไป เลยไม่ได้เรื่อง

จุดประสงค์ของการฟัง ก็เพื่อ รู้แล้วนำไปคิดเพื่อใคร่ครวญด้วยปัญญา เห็นว่าถูกต้องสอดคล้องด้วย เหตุผลก็นำไปใช้ได้ นำเอาไปใช้ได้ประโยชน์ หลีกเลี้ยงที่เป็นโทษต่อชีวิต ดั่งบัณฑิตท่านกล่าวไว้ว่า “รู้แล้วคิด พิชิตศัตรู รู้แล้วเจียบได้เปรียบศัตรู รู้แล้วปฏิบัติขจัดศัตรู รู้แล้วทำหยังจะยิ่งด้วยศัตรู” พูดเท่านี้บางคนไม่รู้ไม่ เข้าใจ โง่เป็นคุณ ฉลาดเป็นภัย เสนียดจัญไรสำหรับคนฉลาด ไม่เอาการเอางาน คนฉลาดไม่เอาการเอางาน รู้ มากไม่ปฏิบัติธรรม ไม่มีกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชีวิตแต่ประการใด

ขอเจริญพรท่านสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลายเอ๋ย เราจะรู้ได้อย่างไรว่า คนที่กำลังพนมมือว่าเป็นชาว พุทธ เป็นพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา จะรู้ได้ข้อเดียวว่า เขาปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือ เปล่า ถ้า ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าก็เรียกว่าเขาเป็นชาวพุทธ พนมมือเรียบร้อย แต่ไม่เคยปฏิบัติตาม คำสอนของพระพุทธเจ้าเลย จะเรียกว่าชาวพุทธได้อย่างไร เป็นชาวพุทธแบบปลอม หาทำนองคลองธรรมไม่ได้ เลย ขอฝากไว้

มีคำกล่าวที่น่าคิด ท่านกล่าวไว้ว่า โง่ไม่เป็น เป็นใหญ่ยาก เมื่อสมัยอาตมาเป็นเด็ก จำได้ว่า ท่านกล่าว ไว้ว่า โง่บ่เป็น บ่เป็นใหญ่ โง่ไม่เป็น เป็นใหญ่ยาก ซึ่งก็ถูกต้อง และ ตรงกับหลักที่ว่า รู้แล้วคิดพิชิตศัตรู รู้แล้ว เจียบได้เปรียบศัตรู แต่ อาตมาใคร่ฝากให้ท่านคิดต่ออีกนิดหนึ่งสักประโยคว่า โง่ไม่เป็น เป็นใหญ่ยากนั้น ถูกต้อง แต่ถ้าโง่มาก ๆ ก็ยากที่จะเป็นใหญ่

ความโง่มีทั้งโง่เป็นคุณและโทษ คนไม่สนใจปฏิบัติก็ถือว่าเป็นคนฉลาด ไม่ใช่โง่ แต่ก็โง่เป็นคุณ เป็นคุณปฏิบัติได้หรือ ความโง่มีทั้งเหตุทั้งเป็นคุณและเป็นโทษ โง่ที่เป็นคุณคือ โง่ในทางที่จะทรยศคดโกงผู้อื่น ปฏิบัติกิจวัตรหน้าที่ของอุบาสก อุบาสิกา ไม่โกงการปฏิบัติ ไม่โกงหลักกติกากฎหมาย ประเทศชาติบ้านเมือง โง่ในการไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น โง่ในการไม่นำตนไปสู่อบายหายนะ โง่อย่างนี้ควรจะช่วยกันโง่ให้มาก ๆ

อนึ่ง แม้ ความฉลาดก็เช่นเดียวกัน มีทั้งฉลาดที่เป็นภัยและฉลาดที่เป็นคุณ ฉลาดที่เป็นภัยเช่น ฉลาดในการใช้เล่ห์เพทุบาย เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ฉลาดในการทรยศคดโกงประเทศชาติบ้านเมือง ฉลาดในการเอาตัวรอด แต่กลับทำให้เพื่อนล้มจม ฉลาดในการนำชีวิตเข้าสู่ทางพินิจจัดเป็นอันตรายทั้งนั้น

แม้ระหว่างโง่กับฉลาดก็ยังมีข้อแตกต่างให้สังเกตกัน ฉลาดแต่เกียจคร้านก็ไม่ดี ฉลาดเลี้ยงงานเก่งไม่เอาการเอางานเลยก็ไม่ดีเท่าไรนัก โง่แต่ขยันก็อันตราย ก็ขอฝากญาติโยมให้เป็นหลักปฏิบัติ ธรรมทัศน์กับโลกทัศน์ บางคนไม่เข้าใจธรรมทัศน์กับโลกทัศน์

อาตมาขอยก พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คราวเสด็จพระราชทานปริญญาบัตร เมื่อวันเสาร์ที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ความตอนหนึ่งว่า “การรู้จักฟังอย่างฉลาดนั้น แท้จริงคือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายมาอำนวยความสะดวก เป็นการปฏิบัติบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จที่สมบูรณ์และมีสติปัญญาสมบูรณ์นั่นเอง”

ฉะนั้นการเป็นนักฟังจะช่วยในความคิดในการพัฒนาการ อย่างน้อยก็เปลี่ยนแปลงมนสิการไปในทางที่ดีงามได้ อาตมาจำได้ว่า พระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ปราชญ์แห่งคณะสงฆ์ไทย ท่านได้กล่าวไว้ให้คิดว่า บุคคลที่จะแก้ไขและพัฒนาสังคม ประเทศชาติให้ก้าวหน้า จะต้องมีความรู้ลักษณะพิเศษดังต่อไปนี้

๑. มองกว้าง มีวิสัยทัศน์ที่ไม่แคบ
๒. คิดไกล คิดถึงโอกาส วัน เวลา และอนาคตข้างหน้าให้ได้
๓. ใฝ่สูง มุ่งดีใฝ่ดี ทำดี คือ ใฝ่ในธรรมะ ปฏิบัติธรรมะ ความถูกต้อง

ส่วน บุคคลที่มีลักษณะตรงกันข้าม อันเป็นเครื่องหมายแห่งการไม่พัฒนา ซ้ำถอยหลังเข้าคลอง ได้แก่ บุคคลผู้มีปิกติดังนี้

๑. มองแคบ มีวิสัยทัศน์หรือโลกทัศน์คับแคบมาก ใจแคบไม่เอาการเอางาน เลี้ยงงานเก่ง พวกใจแคบไม่ทำหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง ไม่มีมนุษยสัมพันธ์แต่ประการใด ใจแคบมาก เจอก็ไม่ทัก ไม่มีวิสัยทัศน์ จิตใจคับแคบทั้งข้างนอกข้างใน แคบทั้งหลักการและวิธีการเห็นแก่ได้อย่างเดียว เสียก็ไม่เอาด้วย ขอฝากไว้อย่า

๑. มองแคบ ผู้มองแคบก็คือ คนใจแคบ วิสัยทัศน์ใจแคบมาก

๒. คิดใกล้ ไม่คำนึงถึงเหตุการณ์วันข้างหน้าเลย อย่างคิดแค่หัวบันได คนเราเดี๋ยวนี้คิดแค่หัวบันได ไม่ได้พิจารณาตัวเองเลย คับแคบมาก ได้ก็เอาเสียไม่เอาด้วย เหมือนคนที่บ้านใกล้เรือนเคียง มีงานก็ไม่เคยช่วย เขามีงานเราไม่มองแต่ตัวเองมีงานบ้างไม่มีใครช่วย วิสัยทัศน์แคบมาก เพราะไม่เคยเจริญพระกรรมฐาน ถ้าบุคคลใดเจริญพระกรรมฐาน จะมีมนุษยสัมพันธ์ จิตใจสดชื่นหรรษา พิจารณาธรรมมองเห็นโลกกว้าง คนคิดใกล้ไม่คำนึงถึงเหตุการณ์ที่จะมาวันข้างหน้าว่าเป็นอย่างไร

๓. ใฝ่ต่ำ มุ่งร้าย ใฝ่เลว ทำชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาป คนใฝ่ต่ำนี้มุ่งร้ายใฝ่เลว ทำชั่ว ไม่กลัวบาป ไม่มีวิสัยทัศน์แต่ประการใด

เพราะฉะนั้น ธรรมทัศน์ที่นำมากล่าวนี้คือ การเจริญพระกรรมฐาน มีสติสมบูรณ์แบบ เพราะเป็นธรรมทัศน์ อุปกรณ์ช่วยให้ท่านฟัง ให้ท่านปฏิบัติพระกรรมฐาน ตาม หูฟัง ปากฟัง ตีนรับฟัง มือทำแต่ความดี นั่นคือธรรมทัศน์ ชื่อว่า ธรรมทัศน์ อ่านตัวออก บอกตัวได้ ใช้ตัวเป็น เห็นตัวตาย จะได้คลายทิฏฐิ จะได้ดำริชอบ จะได้ประกอบกุศล ผลงานเป็นหลักฐานสำคัญ ตรงนี้ธรรมทัศน์

ผู้ที่ปฏิบัติพระกรรมฐานได้ ผู้นั้นจะมีธรรมทัศน์ มองโลกอันสว่างไสว อาริอารอบ เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ จิตใจเบิกบาน อยากจะให้ อยากจะช่วย อุปกรณ์ที่จะช่วยให้ท่านทั้งหลายเข้าใจในเรื่องนี้ได้ คือ ผู้ฟังต้องไม่มองโลกในแง่ร้าย

ท่านทั้งหลายอย่ามองโลกในแง่ร้าย ท่านมีธรรมทัศน์ ท่านจะมองโลกในแง่ดี ไม่มองคนในแง่ร้ายตลอดไป คนที่จิตใจเลว ไม่มีธรรมทัศน์ เข้าวัดก็จะไปดูของไม่ดี ตาสกปรก เปรียบเหมือนพวกแมลงหวี่ แมลงวันที่ชอบไปดมของสกปรกต่าง ๆ ในกองขยะ แต่แมลงผึ้งบินมาจากดงดอยเข้าไปเคล้าคลอ ดมเกสรแล้วสวัสดี มีชัย กลับไปจะบินสูง โบราณท่านว่าไว้ นอนสูงต้องนอนคว่ำ นอนต่ำต้องนอนหงาย น่าจะคิดธรรมทัศน์ ถ้าท่านเจริญวิปัสสนาญาณ ท่านจะทราบด้วยญาณวิธีของท่านว่าเป็นประการใด

คนที่มีปัญญาเขาด้วยกันที่ข้อปฏิบัติ ดูที่กิจวัตรปฏิบัติของเขา เช่น ขรवास ญาติโยม อุบาสก อุบาสิกา เนกขัมมะ ดูชื่อว่าข้อปฏิบัติทำได้หรือเปล่า ถ้าไม่ได้ไม่มีความหมายอันนี้ นี่แหละมองใฝ่ต่ำ มุ่งร้ายใฝ่เลว ทำชั่วไม่เกรงกลัวต่อบาปออกมาอย่างนี้ชัด เพราะฉะนั้น ธรรมทัศน์ที่กล่าวมานี้ คือ การเจริญพระกรรมฐาน เรียกว่าธรรมทัศน์ จึงเป็นธรรมทัศน์ที่จะเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้เราฟังรู้เรื่อง สนใจในการเข้าใจฟังในเหตุผลข้อเท็จจริงจากธรรมทัศน์ ไม่มองโลกในแง่ร้าย และ ไม่หมายโลกในแง่ดี คือ เข้าใจความเป็นไปของโลกทั้ง ๒ ฝ่าย ทั้งสมหวัง และ ผิดหวัง

โลกล้วนมีทั้งสมหวัง และ ผิดหวัง ทั้งเสียใจ ทั้งร้องไห้ ทั้งหัวเราะอย่างนี้ทั้งนั้น ไม่มีโลกทัศน์ใดเลยที่จะสมหวัง และ เสมอต้นเสมอปลาย เสมอชีวิตด้วยความถูกต้อง มีแก่นนี้ทั้งนั้น คือ เข้าใจความเป็นไปของโลกทั้ง ๒ ฝ่าย ทั้งสมหวัง และ ผิดหวัง ทั้งได้ทั้งเสีย ทั้งชื่นชม และ ตีเดียวน

กระแสของโลก และ ธรรมชาติของโลก จะมีลักษณะดังต่อไปนี้ ยึดได้เมื่อถูกเยาะ หัวเราะได้เมื่อถูกเย้ย วางเฉยได้เมื่อถูกขมขื่นรัก และเอาตาขังขึ้นมาดู เอาตราขังขึ้นมาขัง นี่แหละธรรมทัศน์ ได้แก่การเจริญพระกรรมฐาน ขึ้นก็ต้องอม ขมก็ต้องกลืนอยู่ในจิตใจ ชุ่มชื่นและเบิกบานบรรเทา รื่นฤติตริปิฎกหยิบยกไว้ในใจ ชีวิตจะแจ่มใสตลอดกาลปาวสาน

คนที่เจริญพระกรรมฐาน นิสัยจะนิ่งและหนักแน่น ไม่มีเหลาะแหละเหลวไหลเหมือนปุยนุ่น คนที่เจริญพระกรรมฐาน ก็ต้องมีมารมาผจญ มารไม่มีบารมีไม่เกิด ได้ยินเสียงอะไรหนีเลย เป็นคนขาดสติไม่ครบวงจรสมบูรณ์แบบ เป็นคนไม่สมบูรณ์ เป็นคนบกพร่องมาก เป็นมนุษย์ไม่สมบูรณ์แล้ว เป็นคนสุข ๆ ดิบ ๆ

นี่แหละที่ท่านกล่าวว่า บุคคลที่เจริญพระกรรมฐานเป็นผู้มีพื้นอารมณ์นิสัยนิ่ง และ หนักแน่นชนิดที่เรียกว่า ยึดได้เมื่อภัยมา ไม่ไศกาเมื่อทุกข์มี นั่นเอง ขอฝากท่านทั้งหลายว่า การเจริญสติปัฏฐาน ๔ นี้ทำให้

วงจรของสติครบสมบูรณ์ จะยืน เดิน นั่ง นอน คู้เหยียด เหยียดขา มีสติสัมปชัญญะ จะได้ระลึกเหตุการณ์ชีวิตได้

อาตมาไม่สามารถไปเสก เป่า ให้ท่านดีได้ทุกคน เพราะคนเรามีทั้งดีไม่ดี ญาติโยมจะดีทุกคนก็คงไม่ได้แล้วแต่โลกทัศน์ของท่าน มีแคบบ้าง กว้างบ้าง สูงบ้าง ต่ำบ้าง ไม่เท่ากัน ปัญญาก็ไม่เท่ากัน แต่เรามาศึกษาปฏิบัติธรรมเหมือนกัน เสมอต้นเสมอปลายแล้วท่านจะแก้ปัญหาได้ ท่านจะมีธรรมทัศน์ ธรรมะจะเกิดขึ้นแก่ท่านโดยเฉพาะออกมาอย่างนี้ชัดมาก ขอเจริญพรอย่างนั้น

คำว่า ธรรมทัศน์ ก็คือ ทัศนศึกษาชีวิต ทำให้เรา

๑. เกิดความรู้ ปฏิบัติ

๒. เกิดความคิด

๓. เกิดความตั้งใจ

๔. เกิดประสบการณ์ เรียกว่า ธรรมทัศน์ ปฏิบัติธรรมได้จะเกิดความรู้ขึ้นมาทันที เกิดความตั้งใจจริง จะทำอะไรก็มีความตั้งใจจริง

๔.๑ จริงต่อการงาน

๔.๒ จริงต่อหน้าที่

๔.๓ จริงต่อสัจจะ

๔.๔ จริงต่อบุคคล

๔.๕ จริงต่อความดี ท่านจะมีธรรมทัศน์ออกมาชัดเจนอย่างนี้

๕. ได้ประสบการณ์ เรียกว่า วิชยานิพนธ์ชีวิตจะเกิดขึ้นแก่ท่าน

บางคนบวชมาหลายพรรษา ยังไม่เคยพบพระ พบแต่พระโดยสมมติสงฆ์ แต่ถ้าพบพระในใจเมื่อไร ท่านจะซึ้งใจ ใฝ่ดี มีสัจจะ เรียกว่า มีกตัญญูตถะเวทิตาธรรมต่อตัวเอง ต่อคนอื่น จะออกมาเป็นธรรมทัศน์ชัดเจนมาก แต่บางคนก็ไม่ชัดเจนมาก แต่บางคนก็ไม่ชัดเจนก็ขอให้ท่านหายใจยาว ๆ แล้วท่านจะได้ธรรมทัศน์ที่เหมาะสม ท่านจะมีสติปัญญากว้างขวาง จะมีพลังสูงได้แก่ข้อปฏิบัติธรรมของท่านโดยเฉพาะ เพราะฉะนั้นท่านจะได้

๑. ระลึกชาติ

๒. จะรู้กฎแห่งกรรม

๓. จะแก้ไขปัญหาก็ได้

คิดอะไรไม่ออก หายใจยาว ๆ ตั้งสติไว้ที่ล้นปี คิดหนอ... คิดหนอ.... สมาธิท่านดีมีอยู่แล้ว ปัญญาเกิด ท่านจะคิดออกทันที ไม่ต้องไปถามคนอื่นเลย เสียใจ ดีใจ ก็กำหนดไว้ กฎแห่งกรรมจะแจ้งชัดกับเราเอง

ชั่วหรือดีที่ทำกรรมทั้งหลาย ไม่หนีหายสูญสิ้นไปถีนโน  
ยอมอยู่ดีกินดีไม่มีภัย รวมเก็บไว้ที่จิตติดตัวเรา

ประพาศิธรรมสำคัญอยู่ที่จิต ถ้าตั้งผิดมัวหมองไม่ผ่องใส  
ถ้าตั้งถูกผุดผ่องไม่หมองใจ สติใช้คุมจิตไม่ผิดนา

ขอให้เอาสติติดตัวไป หมั่นฝึกฝน เติบงามกรรมปฏิบัติ จะหยิบอะไรก็ตั้งสติไว้ อย่าให้มันผินผวนตามทวนกระแสโลก ทวนกระแสธรรม แต่ต้องฝืนใจจึงจะได้ ถ้าฝืนใจไม่ได้ ปล่อยไปตามอารมณ์ตน ตามสายชลสายธาร ชีวิตท่านจะเป็นหมั่น ทรัพยากรชีวิตท่านจะไม่มีอะไรอีกแล้ว



ฝากญาติโยมไว้ คนที่มีปัญญาไม่ต้องพูดมาก คนที่ไร้เหตุผลไม่ได้สนใจความดีอันนี้ ก็มากหลายไม่ได้ว่าอะไรกันเลยนะ แล้วแต่ท่านทั้งหลายเถิด ท่านจะดีชั่วประการใดอยู่ที่ตัวท่าน รวมอยู่ที่จิตใจของท่านแล้ว ถ้าท่านเป็นใหญ่แค่ไหนก็ตาม มีฟ้าเหนือฟ้า อะไรเหนือกฎแห่งกรรมเป็นไม่มี ท่านจะต้องไปเสวยกรรมในโลกหน้า เสวยกรรมในปัจจุบันนี้ ท่านจะทนทุกข์ทรมานในอนาคตเบื้องหน้าสืบไป

**วันพระ ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔**  
**โดย พระราชปรีดิญาณ รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น**  
**เรื่อง สารานิยธรรมกถา**

**สารานิยธรรม 6 : หลักการในการอยู่ร่วมกัน**

<https://mgronline.com/daily/detail/9620000029668> สืบค้นเมื่อ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

สารานิยธรรม คือ คำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ว่าด้วยแนวทางปฏิบัติของผู้ที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ขนาดเล็ก เช่น ครอบครัวไปจนถึงระดับประเทศ หรือแม้กระทั่งในระดับโลกมีอยู่ ๖ ประการ ซึ่งป.ยุตโต หรือ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ในปัจจุบันได้นำมารวบรวม และอธิบายความไว้ในหนังสือพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรมดังต่อไปนี้

๑. เมตตาการุณยธรรม ตั้งเมตตาการุณยธรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้า และลับหลังคือ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมหมู่คณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้า และลับหลัง

๒. เมตตาวัจจกรรม ตั้งเมตตาวัจจกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือน ด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือทั้งต่อหน้า และลับหลัง

๓. เมตตาเมตตามโนกรรม ตั้งเมตตาเมตตามโนกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

๔. สาธารณโภคิตา ได้สิ่งของใดมาก็แบ่งปัน คือ เมื่อได้สิ่งใดมา แม้เป็นของเล็กน้อย ก็ไม่หวงไว้ผู้เดียว นำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน

๕. สีลสามัญญตา มีศีลบริสุทธิเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย ไม่ทำตนให้เป็นที่ยกย่องของหมู่คณะ

๖. ทัฏฐิสามัญญตา มีทัฏฐิดีงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ เห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการ อันจะนำไปสู่ความหลุดพ้น สิ้นทุกข์ ขจัดปัญหา

โดยนัยแห่งสารานิยธรรม ๖ ประการข้างต้น จะเห็นได้ว่า พระพุทธเจ้าทรงเน้นให้ผู้ที่อยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทำงานร่วมกัน จะต้องมีเมตตา คือ ความหวังดีต่อกัน ไม่ริษยากัน ไม่ชิงดี ชิงเด่นต่อกันและกัน ไม่ว่าจะด้วยการกระทำหรือจะด้วยการพูด หรือแม้กระทั่งการคิดใน ๓ ประการแรก

ส่วน ๓ ประการหลัง เป็นการวางเงื่อนไขหรือกติกาในการอยู่ร่วมกัน โดยกำหนดให้ผู้ที่อยู่ร่วมกันต้องรู้จักการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และจะต้องมีความประพฤติอันดีงามเสมอภาคกัน และที่สำคัญที่สุดคือ จะต้องมีความคิดเห็นถูกต้อง และเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผู้อื่น

ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ เนื่องจากประชากรของประเทศส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นิิกายเถรวาทหรือหินยาน

ด้วยเหตุนี้ วิถีชีวิตของคนไทยจึงผูกพันอยู่กับคำสอน และพิธีกรรมตามแนวทางของศาสนาพุทธ จึงทำให้ผู้คนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในชนบทอยู่อย่างสงบ และเรียบง่าย ซึ่งเป็นไปตามหลักสันโดษ ๓ ประการ คือ

๑. ยถาลาภสันโดษ คือ ยินดีตามที่ได้มาโดยชอบธรรม

๒. ยถาพลสันโดษ คือ ยินดีตามกำลังของตน เช่น กำลังกายมีน้อยก็ทำแต่น้อย และกำลังทรัพย์มีน้อยก็จ่ายแต่น้อย เป็นต้น

๓. ยถาสารูปสันโดษ คือ ยินดีตามสมควรแก่สถานะของตนเอง ทั้งในด้านสังคม และทางเศรษฐกิจ

นอกจากอยู่อย่างสงบ และเรียบง่ายแล้ว คนไทยผู้เป็นพุทธมามกะจะอยู่ร่วมกัน และมีความสามัคคีภายในกลุ่ม เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากคำสอนของศาสนาพุทธที่เรียกว่า สาราณียธรรม ๖ ประการข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในชนบทซึ่งเป็นสังคมปฐมนิคมที่มีความสัมพันธ์ภายในกลุ่มในรูปแบบขององค์กรอุปนัย (Informal Organization)

แต่ในปัจจุบัน การอยู่ร่วมกันในรูปแบบข้างต้นได้เปลี่ยนไป โดยเฉพาะในสังคมเมือง ซึ่งเป็นสังคมทุนนิยม ดังนั้น ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มจึงขาดหายไป สมาชิกภายในกลุ่มต่างคนต่างอยู่ จะรวมกันได้ก็โดยมีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ หรือที่เรียกว่า องค์กรอุปนัย (Formal Organization) และสังคมในรูปแบบนี้เองที่ขาดเอกภาพ จึงทำให้ความสามัคคีภายในกลุ่มเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากขาดหลักสาราณียธรรมข้อสาธารณโภคีตา คือ การแบ่งปัน จึงทำให้ผู้คนในสังคมต่างคนต่างอยู่ ไม่พึ่งพาอาศัยกัน

ดังนั้น ถ้าจะให้ผู้คนในสังคมลักษณะนี้มีเอกภาพ และเกิดความสามัคคี ก็จะต้องให้ผู้คนเรียนรู้ และปฏิบัติตามหลักสาราณียธรรม ๖ ประการ โดยเฉพาะข้อที่ ๕ และข้อที่ ๖ ก่อน แล้วข้อ ๑-๔ ก็จะทำให้เกิดขึ้นตามมาเอง

## ภาพประกอบกิจกรรม











วันพระ ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔  
โดย พระบุญ วรปญโญ  
เรื่อง อนภินิเสสเถา ว่าด้วยการไม่ยึดมั่นถือมั่น

ตามหลักพระพุทธศาสนา

<http://www.ebrain1.com/braintraining3.html> สืบค้นเมื่อ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

ศาสนาพุทธ คำสอนเพื่อความรู้ คิดอย่างมีเหตุผล พิจารณาความจริงตามธรรมชาติ (สภาพที่ทนอยู่ไม่ได้:ทุกข์, มีการเปลี่ยนแปลง:อนิจจัง, ไม่มีตัวตนที่แท้จริง:อนัตตา)และความจริง (อริยสัจ ๔) คิดอย่าง มีเหตุ และผล แก้ปัญหาที่ต้นเหตุ เมื่อไม่มีตัวตนไม่ยึดมั่นถือมั่น ก็ไม่มีความทุกข์ ถ้ามีตัวตน มีความยึดมั่นถือมั่นก็มีการเกิดแก่เจ็บตายตามสภาวะธรรม ความอัจฉริยะของพระพุทธเจ้าที่สามารถคิดความจริงดังกล่าวได้ด้วยตนเองซึ่งยังไม่มีมนุษย์ผู้ใดคิดมาก่อนและสามารถสอนได้ตรงกับที่บุคคลที่ควรสอนให้ปฏิบัติได้สำเร็จพันทุกข์ได้จริงคำสอนก็แสนง่ายได้ใจความสามารถย่อออกมาเพียงไม่กี่ประโยค สามารถขยายใจความและครอบคลุมแนวทางปฏิบัติ ซึ่งหัวใจของศาสนาเพียง ๔ คาถาแปลจากภาษาบาลี

ไม่ทำชั่ว (ศีล), ทำความดี (ธรรม), ทำใจให้บริสุทธิ์ (กำจัดกิเลสในใจ), มีความอดทน,มีจุดมุ่งหมายเพื่อพ้นทุกข์ความร้อนสิ่งเสียดแทง(นิพพาน), ไม่เบียดเบียน, ไม่กล่าวร้าย, ไม่ทำร้าย, สำรวมระวังในศีล, สำรวมในอาหารการกิน, อยู่ในที่สงบ, ทำจิตให้ยิ่ง (คิดให้รู้ความรู้ที่ทำให้พ้นทุกข์ที่จะไม่ต้องคิดอีกต่อไป)

ท่านทรงสอนทางปฏิบัติ ๔๐ วิธี เพื่อทำใจให้เกิดสมาธิมีความสงบแล้วใช้สมองคิดพิจารณาความจริงตามธรรมชาติจนพ้นทุกข์ ขยายเป็นคำสอน ๘๔,๐๐๐ บทในคัมภีร์ ๓ เล่ม (ไตรปิฎก)รวบรวมโดยสาวก หลังจากพระพุทธเจ้าทรงปรินิพพานหรือย่อใจความสำคัญเป็นมรรคมงคล ๘ โพชฌงค์ ๗ ประการ สติ ธรรม วิจัย วิริยะ ปิติ ปัสสาดี สมาธิ อุเบกขา ย่อลงเป็น ๓ ศีล สมาธิ ปัญญา,๒ สติ ปัญญา (ความฉลาด) , ๑ ปล่อยาว

สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ เป็นความรู้ที่สำคัญ (ญาณทัศนะ) คือนวันวิสาขะ ยามต้นคืนเห็นอดีตชาติซึ่งเกิดมาไม่มีที่สิ้นสุด ยามกลางคืนเห็นอนาคตไม่มีที่สิ้นสุด ยามปลายคืนใกล้สว่างปัจจุบันสำคัญที่สุด รู้ความรู้ที่ทำให้สันภาพชาติการเวียนว่ายตายเกิดพ้นทุกข์ (อริยสัจสี่ประการเหตุและผล ทุกข์และการดับทุกข์) เมื่อเห็นภัยของการเวียนว่ายตายเกิดทั้งอดีตและอนาคตซึ่งไม่สิ้นสุดจึงเกิดความฉลาด (อาสวักขยญาณ) รู้วิธีการแก้ปัญหาที่ง่ายที่สุดที่เรียกว่าทำจิตให้ยิ่งหรือการทำใจให้เบิกบานขจัดขยะสิ่งสกปรกความขุ่นมัวเศร้าหมอง (กิเลสตัณหา หรือสังโยชน์ ๑๐ ประการ) ออกจากใจจนหมดสิ้น, เกิดความฉลาดเพื่อหนายต้องการเกิด , สิ้นความอยากเกิด ไม่ยินดีไม่ยินร้ายไม่ยึดมั่นในโลก สำเร็จกิจ บรรลุนิพพานพ้นทุกข์ไม่ต้องมาเวียนว่ายตายเกิดในเวลาไม่กี่ชั่วโมงก่อนรุ่งสาง

สิ่งที่เรียนมาทั้งหมดจากสำนักต่างๆ เช่นการทรมานตน,การเข้าสมาธิบำเพ็ญฌานเป็นเวลานานถึง ๖ ปีไม่ช่วยให้สำเร็จอรหัตตบรรลุนิพพาน ต่อเมื่อปล่อยาว เข้าใจความจริง เกิดความฉลาดรู้เหตุและผล เรื่องที่ง่ายมากเมื่อไม่อยากเกิด ตัดสิ่งที่ผูกพันทำให้เกิด (สังโยชน์ ๑๐ ประการ ๑.การยึดถือตัวตน ๒.ความสงสัย

ความรู้จริงของผู้รู้จริง ๓.การกระทำผิดปกติทุกสิ่ง (ศีล คือความเป็นปกติ) ๔.ความโกรธไม่พอใจ ๕.ความหลงรัก ฟุ้งพอใจ ๖.ความพอใจในรูปฌาน ๗.ความพอใจในความสุขจากอรูปฌาน ๘.ความถือตัวตน ๙.ความฟุ้งซ่าน และสิ่งสุดท้ายที่สำคัญที่สุดซึ่งผู้ที่เข้าใจจะพบความฉลาดพ้นทุกข์ คือ ๑๐.อวิชชาความโง่ ความโง่อันเป็นบ่อเกิดของการเวียนว่ายตายเกิด คนฉลาดจึงเข้าใจว่าทำอะไรจึงจะสละโยชน์ หรือสลัดสิ่งผูกมัดสัตว์ให้ติดอยู่ในวัฏสงสารการเวียนว่ายตายเกิดมีรู้จบสิ้นในโลก คนฉลาดจึงพ้นความโง่เมื่อขจัดความโง่จนหมดสิ้นหรือที่เรียกว่าปล่อยวาง (อุเบกขา ไม่นินดี ไม่นิยร้ายในโลก) เมื่อจิตใจสามารถปล่อยวางจากเรื่องต่างๆเป็นอิสระเหนือสิ่งผูกมัดให้ต้องเวียนว่ายตายเกิด สิ้นอวิชชา เป็นวิชา ไม่รู้เป็นรู้จริงฉลาดอย่างแท้จริง คนบางคนพ้นความโง่อย่างรวดเร็วโดยเข้าใจความโง่ อวิชชา สำเร็จโดยง่ายไม่ต้องสลัดทีละอย่าง แต่สลัดความโง่ทันทีละอวิชชา (ความโง่) มีวิชา (ฉลาด) ก็ไม่ต้องเกิด นิพพาน (ดับสิ่งเสียดแทง,ความร้อน) พระพุทธเจ้าทรงสอนสิ่งที่ง่ายที่สุดที่ทำให้คนฉลาดที่สุด วิธีการคิด ดังนั้นพึงทำความเข้าใจคำสอนและใช้สติปัญญาคิดอย่างผู้ฉลาดก็จะสำเร็จกิจพ้นทุกข์อย่างรวดเร็ว

การฝึกฝนสมองและจิตใจ (กระบวนการคิด) สามารถคิดได้ดี ถูกต้อง รวดเร็ว และมีจิตใจที่เข้มแข็ง สามารถควบคุมความคิดและใช้พลังจิต (จิตตานุภาพ) ให้เกิดประโยชน์ตามที่ตนต้องการ โดยไม่พึ่งพาวัตถุภายนอกไม่ต้องใช้เงินและไม่เกี่ยวกับเงินหรือวัตถุ (อามิส) เป็นการฝึกจากสิ่งที่มีอยู่ ภายในใจ สอนและฝึกได้ทุกที่ทุกเวลาทุกอิริยาบถ

ดังนั้นการฝึกสมองในทางพุทธศาสนา เป็นวิธีที่ง่าย ดีและเร็ว โดยภาวนา (ทำให้เกิดขึ้น) ด้วยการหมั่นใช้สติ และความคิด ควบคุมความคิดให้ถูกต้องและใช้สมองแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว มีความสุขพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

การฝึกสติ,สมาธิ เพื่อใช้ในการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส ตา,หู,จมูก,ลิ้น,กาย,ใจ รับข้อมูลมาคิดวิเคราะห์ มีปัญญาความฉลาดรู้เห็นตามความเป็นจริง คิดดี ไม่คิดชั่ว ตอบสนองด้วยการกระทำที่ดีซึ่งย่อมได้รับผลที่ดีตามหลักกรรมที่เป็นความจริงตามธรรมชาติ

### ตัวอย่างการฝึกใช้สมองคิด

มีสติและคิด , เหตุคืออะไร ผลคืออะไร , คิด พุด ทำ แล้วได้อะไร , เกิดมาทำไม ทำไมต้องเกิด , ตายทำไม ทำไมต้องตาย , ตายแล้วไปไหน , ตายแล้วได้อะไร , ตายแล้วเอาอะไรไปได้หรือไม่ , แสวงหาความสุขทำไม ทุกข์ทำไม

โกรธทำไม กลียดทำไม อิจฉาริษยาทำไม อาฆาตพยาบาททำไม ฆ่าทำไม รักทำไม หลงทำไม โลกทำไม อยากทำไม ไม่อยากทำไม คิดทำไม ทำทำไม พุดทำไม ทำชั่วทำไม ทำดีทำไม รู้ทำไม ไม่รู้ทำไม โง่ทำไม ฉลาดทำไม เกิดทำไม แก่ทำไม เจ็บทำไม ตายทำไม

หัดฉลาดคิดตอบคำถามเหล่านี้ เมื่อคิดแล้วหัดควบคุมความคิดที่จะไม่คิด (ปล่อยวาง) ได้แล้วจะมีความสุขเหมือนอรหันต์ทั้งหลาย



อรหันต์ทั้งหลายท่านมีความสุขตลอดเวลา ทุกที่ทุกแห่งทุกเวลา จิตใจสงบเย็น บริสุทธิ์ ไม่มีทุกข์ สติปัญญานั้นฉลาดที่สุด รู้สิ่งที่ควรรู้ ท่านคิดจนรู้ความรู้ที่สำคัญยิ่งอริยสัจ ไม่ยึดติดกับโลกและเรื่องของโลก แล้วเลิกคิด

คำสอนถึงการดับทุกข์เข้าสู่นิพพาน ความจริง ๔ ประการ (อริยสัจ) ๑.ทุกข์ ๒.เหตุแห่งทุกข์ ๓.การดับทุกข์ ๔.วิธีปฏิบัติเพื่อพ้นทุกข์

### รู้เหตุและผล

ทุกข์เป็นสิ่งที่รู้จักกันดีและทุกคนต้องประสบ(เกิดแก่เจ็บตาย ความโศกเศร้า สูญเสีย พลัดพรากจากสิ่งที่รัก ประสบสิ่งที่ซิง) เมื่อทุกข์เป็นผลเกิดจากเหตุ ทราบเหตุ ดับที่เหตุ ผลคือทุกข์จึงดับไป

เหตุแห่งทุกข์ คือ อวิชชา (ความไม่รู้ ใจ) ตัณหา (ความอยาก) อุปาทาน (ความยึดมั่นถือมั่น)เกิดที่อายตนะ (อวัยวะรับความรู้สึก) ๖ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ กระทบกับ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ (อารมณ์) ผูกสังโยชน์ระหว่างสิ่งกระตุ้นและอวัยวะรับรู้ แล้ว เกิดการรับรู้ (วิญญาณ) จดจำ (สัญญา) เกิดความรู้สึกรู้ทุกข์ สุข (เวทนา) เกิดการคิดปรุงแต่ง(สังขาร) ตอบสนองด้วยการคิด พุด ทำ อันก่อให้เกิดการกระทำ(กรรมดี หรือชั่ว) เกิดผลแห่งการกระทำ เป็นการเกิดเหตุและผลต่อเนื่องไม่สิ้นสุด (อิทัปปิจจยตา) มีการเกิดแก่เจ็บตาย ความทุกข์ต่างๆ

การดับทุกข์ ดับที่เหตุ ละตัณหาอุปาทาน(วิราคะ) และอวิชชา(ความโง่) ที่จะก่อให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิด, มีวิชา(ความรู้) จะดับเหตุที่กายและใจ ,ที่อายตนะอวัยวะที่รับความรู้สึก รับรู้อย่างมีสติไม่ปรุงแต่ง (ไม่คิดเรื่องต่างๆ ไม่ยินดีไม่ยินร้าย) ,มีความรู้(เหตุผล) ,เห็นความจริงไตรลักษณ์ ไม่ยินดีและไม่ยึดมั่นถือมั่นในรูปนาม เห็นภัยของการเกิด ดับ เบื่อหน่าย) ไม่ยึดติด ปล่อยวาง เป็นผลให้ จิตหลุดพ้นเป็นอิสระ เข้าสู่นิพพาน, นิพพานจึงอยู่ไกลอยู่ใกล้กับจิตตลอดเวลา(หรือจะกล่าวว่านิพพานอยู่ที่ตัวเราเองที่อายตนะกายใจ มิใช่วัตถุภายนอกและมีใช้สถานที่ที่จะต้องค้นหา มีสติรู้เมื่อใดนิพพานก็อยู่ที่นั่น), จิตจะมีความฉลาดรู้สภาวะพ้นโลก สุขนิรันดร์ มีสติปัญญา

วิธีการปฏิบัติเพื่อพ้นทุกข์ ผีอกคิดไม่ยึดติดกับโลก โดยมีมรรคมีองค์แปด ๑.ความเชื่อที่ดี (สัมมาทิฐิ) เชื่ออย่างมีเหตุผล (อริยสัจ) ๒.ดำริตั้งใจคิดดี (สัมมาสังกัปปะ) ออกจากกาม ละความคิดพยาบาท ละการกระทำการเบียดเบียน ๓.พุดดี(สัมมาวาจา) ไม่พุดคำหยาบ ส่อเสียด เพ้อเจ้อ นินทา ๔.พยายามดี (สัมมาวายามะ) ละความชั่วที่มี ป้องกันไม่ให้เกิดความชั่ว ทำดี รักษาและทำให้เจริญซึ่งความดี ๕.ทำดี (สัมมากัมมันตะ) ๖.ประกอบอาชีพดีสุจริต (สัมมาอาชีโว) ๗.สติดี (สัมมาสติ) ๘.สมาธิดี (สัมมาสมาธิ)

ย่อเป็นสาม ศีล สมาธิ ปัญญา หรือสรุปย่อเป็นการฝึกสติปัญญา การฝึกมีสติคิดจนเกิดความฉลาด มหาสติปัญฐานสี่ อนุสสติสิบประการ

มหาสติปัญฐานสูตร ๔ ประการ ซึ่งเป็นทางสายเอกมุ่งตรงสู่นิพพานทางแห่งการพ้นทุกข์ การฝึกสติ และฝึกจิตพิจารณาธรรม คิดจนเกิดความฉลาด (ปัญญา) ละโลก

## สติระลึกรู้ ๔ ประการ กาย เวทนา จิต ธรรม

๑. กาย : ระลึกรู้ ลมหายใจ สั้น ยาว เข้า ออก , ท่าทางยืน เดิน นั่ง นอน, สัมผัสสัญญา ในการ เคลื่อนไหวร่างกาย ขยับแขนขาในร่างกายกิน นอน ขับถ่ายทำกิจกรรม ,ธาตุทั้งสี่ที่ประกอบเป็นร่างกาย ดิน น้ำ ลม ไฟ ,อวัยวะต่างๆในร่างกาย,ความสกปรกสิ่งปฏิกูลของร่างกาย,ความไม่สวยงามของกาย (อสุภะ) ซากศพ เมื่อตาย,รู้ธรรมดาของการเกิด เสื่อมของกาย,เมื่อรู้ ระลึกรู้เรื่องของกายก็สักรู้ว่ารู้ระลึกรู้ ไม่ยึดติดกับกาย ไม่ ยินดี ไม่ยินร้าย ไม่ยึดติดกับโลก

๒. เวทนา (ความรู้สึกละสุขทุกข์ไม่สุขไม่ทุกข์,เสวยอารมณ์) : ระลึกรู้อารมณ์ สุข ทุกข์ ไม่สุข ไม่ทุกข์ จาก อามิส (วัตถุที่ทำให้พอใจ,ไม่พอใจ) หรือไม่มีอามิส (ไม่มีวัตถุที่ทำให้พอใจ,ไม่พอใจ) รู้ธรรมดาของการเกิด เสื่อม ของเวทนา,เมื่อรู้ ระลึกรู้เรื่องของเวทณาก็สักรู้ว่ารู้ระลึกรู้ ไม่ยึดติดกับเวทนา ไม่ยินดี ไม่ยินร้าย ไม่ยึดติดกับโลก

๓. จิต : ระลึกรู้จิต จิตมีหรือไม่มี ราคะ (ความชอบ,รัก) โทสะ (โกรธ) โมหะ (หลง,งมงาย) ฟุ้งซ่าน หลุด หู สมาธิ ตั้งมั่น หลุดพ้นเป็นอิสระ (วิมุตติ) รู้ธรรมดาของการเกิด เสื่อมของจิต,เมื่อรู้ ระลึกรู้เรื่องของจิตก็สักรู้ว่ารู้ ระลึกรู้ ไม่ยึดติดกับจิต ไม่ยินดี ไม่ยินร้าย ไม่ยึดติดกับโลก

๔. ธรรม : ความรู้เรื่องรูปนาม (กาย ใจ) ขั้น ๕ กาย (รูป), เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ(ใจ : กระบวนการรับรู้ ความรู้สึก อารมณ์ การคิด) อยาตนะ ๖ (อวัยวะรับสัมผัสและสิ่งกระตุ้น) ภายในภายนอก ตา-รูป,หู-เสียง,จมูก-กลิ่น,ลิ้น-รส,ผิวหนัง-สัมผัส,ใจ-อารมณ์ การกระทบ (ผัสสะ) เกิดสังโยชน์การผูกกันของสิ่ง กระตุ้นและอวัยวะรับสัมผัส, เกิดความรู้สึกละสุขทุกข์ (เวทนา) ,เกิดความจำ (สัญญา) ,การคิดปรุงแต่ง (สังขาร), เกิดการรู้ (วิญญาณ) เกิดนิเวศ ๕ (อุปสรรคของจิตปิดกั้นความคิด) กามฉันทะ(พอใจในกาม),พยาบาท,ง่วง นอน,ฟุ้งซ่าน,ความสงสัย มีสติรู้ว่ามีนิเวศเกิดขึ้นในใจ ขจัดอุปสรรคเพื่อกระบวนการคิดให้ฉลาดดำเนินไปได้ ด้วยดีโดยคิดหาทางป้องกันและขจัดนิเวศจากใจ คิด ด้านตรงข้ามแก้กาม (ความพอใจในรูปเสียงกลิ่นรส สัมผัสอารมณ์ที่ตนชอบ) ด้วยอสุภะ (ความไม่งามของกาย) แก้พยาบาทด้วยเมตตา (ความรัก) แก้ง่วงนอนด้วย การเพ่งแสงสว่าง แก้ฟุ้งซ่านด้วยสมาธิ แก่สงสัยด้วยศรัทธา (ความเชื่อ) พิจารณาคิดถึงความรู้(ธรรม)ที่ทำให้ หลุดพ้นโพชฌงค์ ๗ ประการ มีสติ สมาธิ พิจารณาธรรม (ธรรมวิจยะ) ความพยายาม (วิริยะ) ความอึดเฝ้าใจ (ปีติ) ความสงบ (ปัสสัทธิ) สมาธิ ปล่อยวาง(อุเบกขา) และคิณมรรค ๘ ดังกล่าวข้างต้น ดับเหตุแห่งทุกข์ ความอยาก (ตัณหา)ซึ่งเกิดที่อยาตนะ (สิ่งที่กระตุ้น อวัยวะรับรู้) กระบวนการคิด ละความอยาก (วิราคะ) ที่อยาตนะและ กระบวนการคิด เมื่อพิจารณาจนเกิดความเข้าใจปล่อยวางจากความยึดมั่นถือมั่นไม่ยินดีไม่ยินร้ายพยายามทำ จิตให้สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสตัณหา

รู้ธรรมดาของธรรมภายนอก ธรรมภายใน ธรรมทั้งภายนอกและภายใน การเกิด เสื่อมของธรรม,เมื่อรู้ ระลึกรู้เรื่องของธรรมก็สักรู้ว่ารู้ระลึกรู้ ไม่ยึดติดกับธรรม ไม่ยินดี ไม่ยินร้าย ไม่ยึดติดกับโลก พิจารณาผลที่ได้รับ ว่ายังมีกิเลสหรือเครื่องผูกมัดในใจหรือไม่ ปล่อยวางสำเร็จ เข้าสู่สภาวะนิพพาน

การฝึกสติปัฏฐาน ฝึกได้ทุกที่ทุกเวลามีกายกับใจไว้ฝึก ฝึกจิตให้รู้จักคิด ฉลาด มีสติ ใช้สมาธิระดับต้น (ขณิกสมาธิ) เพื่อคิดให้เกิดความฉลาด ระลึกรู้กายเวทนาจิตธรรม สักรู้ว่ารู้มีใช้ตัวตนบุคคล ไม่ยินดีไม่ยิน ร้าย ไม่ยึดมั่นถือมั่น ในโลก ปล่อยวาง

เห็น ความจริงของทุกสรรพสิ่ง อนิจจัง ไม่เที่ยงต้องเปลี่ยนแปลง, ทุกขัง ไม่คงทน, อนัตตา ไม่ใช่ตัวตน ที่จะยึดมั่นถือมั่น เห็นภัยของการเกิด เสื่อม ทั้งเกิดและเสื่อม เป็หน่วยต่อโลก ต้องการนิพพาน เลิกยึดติด ปล่อยวาง เข้าสู่ นิพพาน

เมื่อปฏิบัติด้วยการเจริญสติปัฏฐาน ๔ ผีกลสถิตจนฉลาด ย่อมได้รับผลแห่งการปฏิบัติอย่างรวดเร็ว ๗ วัน, อย่างช้า ๗ ปี เป็นอัครริยะผู้ฉลาด อริยบุคคลผู้เจริญ อนาคตมีผู้ไม่หวนกลับมาเกิดยังโลก หรือ อรหันต์ผู้ไกลกิเลส สิ้นสุดภพชาติการเวียนว่ายตายเกิดพ้นทุกข์

### อนุสสติ ๑๐ ประการ การตั้งสติอย่างง่าย คิดถึงสิ่งที่ดีเป็นฐานที่ตั้งของจิต

๑. อุปमानุสติ ระลึก(คิด)ถึงนิพพาน ตั้งสติไว้ที่นิพพาน สภาวะที่เย็น ดับร้อนและสิ่งเสียดแทง ปราศจากทุกข์
๒. พุธานุสติ ระลึกถึงพระพุทธเจ้า เช่น คิดพุทโธขณะหายใจเข้าออก
๓. ธรรมานุสติ ระลึกถึงพระธรรม ความรู้ที่ทำให้หลุดพ้น
๔. สงฆานุสติ ระลึกถึงพระสงฆ์
๕. มรณานุสติ ระลึกถึงความตาย เพื่อปล่อยวาง ไม่มีใครหนีพ้น
๖. เทวดานุสติ ระลึกถึงเทวดา ความดีที่ทำให้เกิดเป็นเทวดา
๗. อาณาปานสติ ระลึกถึงลมหายใจ เข้าออก สั้น ยาว
๘. กายคตานุสติ ระลึกถึงกาย ดังกล่าวในกายานุสสติมหาสติปัฏฐานสูตร กายเต็มไปด้วยของสกปรกไม่ ยึดติดในกาย
๙. จาคานุสติ ระลึกถึงการบริจาคทาน
๑๐. ศีลानุสติ ระลึกถึงศีล(ความเป็นปกติ)

มีสติคุมจิต(ความคิด)ให้อยู่ในอารมณ์ที่ดี มีความสุขปราศจากความเดือดร้อนจากความคิดที่ไม่ดี ที่ง่ายที่สุดคือคิดถึงนิพพานเป็นอารมณ์ อารมณ์ของอรหันต์ที่เต็มเปี่ยมด้วยความสุขไม่ว่าจะอยู่ที่ใด มีความปรารถนาที่ถูกต้องคือปรารถนานิพพาน มีนิพพานเป็นที่ตั้งของจิต (ความคิด) สภาวะนิพพานเป็นเช่นใด อาจคิดอย่างง่ายคือออกจากที่ร้อนสู่ที่เย็นสบายเช่นใด นิพพานสบายเช่นนั้น นิพพานได้ทั้งขณะมีชีวิตและหลังจากเสียชีวิต นิพพานได้ทุกที่ทุกเวลาตั้งจิต(ความคิด)ที่นิพพาน

มีสติระลึกรู้เท่าทันการเกิดดับที่อยากตนะ ดับการปรุงแต่งทางความคิด ไม่ประมาท ปล่อยวาง จิต (ความคิด) ทรงอารมณ์ที่ดีไว้ตลอดมีความสุขนิรันดร์

หัวใจพุทธศาสนา (Heart of truth) ไม่ทำชั่ว, ทำดี, ทำจิตใจผ่องแผ้วเบิกบาน, มีความอดทน, มีเป้าหมายเพื่อจิตสงบเย็นไม่เร่าร้อนเป็นทุกข์ด้วยกิเลสตัณหา, ไม่เบียดเบียนผู้อื่นและตนเอง, ไม่กล่าวร้าย, สำรวมในศีล(ความเป็นปกติ), สำรวมในอาหารและพอใจในที่อยู่อันสงบ, ทำจิตให้ยิ่งคิดพิจารณาเพื่อปล่อย

วาง ,เกิดความรู้เท่าทันความจริง กระทำสิ่งต่างๆอย่างเหมาะสมทางสายกลางไม่เคร่งเครียดและไม่หย่อนเกินไป, เข้าใจเรื่องของกรรม บุคคลทำสิ่งใดย่อมรับผลในสิ่งนั้น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ผลในปัจจุบันเกิดแต่เหตุที่ทำไว้ในอดีต แกไขที่ปัจจุบันอย่างมีเหตุผล เป็นการกระทำที่ง่าย ไม่ยุ่งยากและไม่พึงหรือเกี่ยวเนื่องด้วยวัตถุ เมื่อทำดีแล้วสภาพจิตดีเข้มแข็งไม่หวั่นไหวต่อเรื่องต่างๆที่เกิดขึ้น มีความสุขสงบทุกที่ทุกเวลา

การปฏิบัติธรรมนั้นกล่าวให้ง่ายคือการฝึกคิดให้เกิดความฉลาด หัวใจคำสอนพระพุทธศาสนาสอนเรื่องความฉลาดเริ่ม ละชั่วแล้วเป็นดีทำอะไรก็ดี ทำได้ทุกที่ทุกเวลา และมีความฉลาดที่จะเข้าใจเหตุผลและสาเหตุของความชั่ว ซึ่งเกิดผลความดี จิตใจจึงเบิกบาน บริสุทธิ์ (ปราศจากความขุ่นมัว ปราศจากความโง่)

### การฉลาดคิดถึง

เหตุของความชั่ว คือความอยาก (ตัณหา อุปาทาน)

เหตุของความอยากคือกิเลส (โลภ โกรธ หลง)

เหตุของกิเลสคือการมีอัตตาตัวตน

เหตุของอัตตาตัวตนคือความโง่

ดังนั้นดับเหตุแห่งความชั่วที่ความโง่ ละชั่วเป็นการทำที่ตั้งต้นจากละเหตุความความชั่วที่ละความโง่ ด้วยความฉลาด

เมื่อมีความฉลาด (ความรู้ ธรรมชาติที่ไม่คงทน เปลี่ยนแปลง ไม่มีตัวตนที่แท้จริง)

เมื่อมีความรู้ จะฉลาด

ละอัตตา (ตัวตน) เป็นอนัตตา ไม่มีตัวตน ที่จะให้กองกิเลสตั้งอยู่ จึงไม่มีกิเลส

ละกิเลส (โลภ,โกรธ,หลง) จากการไม่มีตัวตนให้กองกิเลสตั้งอยู่ได้ จึงไม่มีความอยาก

ละความอยาก จากการไม่มีกิเลส จึงไม่ทำชั่ว

ละความชั่ว จากการไม่มีความอยาก จึงดี

ดีแล้วจิตใจจึงเบิกบานผ่องแผ้ว

จิตคืออะไร จิตเป็นกระบวนการคิด

ความเบิกบานผ่องแผ้วเป็นเช่นใด ความเบิกบานผ่องแผ้ว ปราศจากความขุ่นมัว ความโง่

มีเป้าหมายสูงสุด คือพ้นทุกข์ ปราศจากความร้อน และสิ่งเสียดแทง นิพพาน

ละเหตุแห่งการเกิด ละความโง่ ละความอยาก ละอัตตาตัวตน เป็นอนัตตา ฉลาด

ไม่ต้องเกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ไม่ทุกข์

ใช้ความอดทน

ไม่เบียดเบียน (ตนเองและผู้อื่น) เป็นผู้สงบระงับการเบียดเบียน(สมณะ)

สมณะทำอะไร สมณะนักบวชฝึกความฉลาดให้มีในตน ดังนั้นสมณะมิใช่รูปกาย โจนผมนุ่งกาสาอะ แต่เป็นสมณะละความโง่ ฝึกความฉลาด ไม่ทำร้ายตนเองและผู้อื่น ดังนั้นสมณะไม่ถูกจำกัดด้วย เพศ การแต่งกาย วรณะ อายุ เด็ก ผู้ใหญ่ คนแก่ เทวดา พรหม ผู้หญิง ผู้ชาย ฆราวาส (ผู้ไม่แต่งกายแบบพระภิกษุสงฆ์) เป็นสมณะได้ทั้งสิ้นเมื่อมีความฉลาด ไม่โง่ สมณะ (สงฆ์) ปฏิบัติดังนี้

ไม่ทำร้ายด้วยคำพูด

ไม่ทำร้ายด้วยการกระทำ

ปกติ (ศีล)

ทานอาหารพอประมาณ

นั่งนอนในที่สงบ สบายแก่ตน

ทำจิตให้ยิ่ง คิด พิจารณาสรรพสิ่งตามความเป็นจริง เหตุและผล =ปล่อยวางจากความคิด

ทุกบทสวด (เช่น มหาสติปัฏฐาน กาลามสูตร โพชฌงค์ ศิริมานนทสูตร ) จบลงที่ปล่อยวาง

เมื่อจิตเป็นกระบวนการคิด การปล่อยวางไม่คิด จึงไม่มีจิตที่จะคิด ไม่มีอัตตาตัวตน

เรื่องง่ายที่เข้าใจสิ่งที่อัศจรรย์จะสั่งสอน

สิ่งใดเกิดแต่เหตุ ดับเหตุผลสิ่งนั้นย่อมดับไป ไม่มีจิต ไม่มีตัวตน เป็นอนัตตา

ละเหตุแห่งการเกิด จึงไม่ต้องเกิด (นิพพาน) มีความฉลาดรู้จักโลกรู้จักจัดการกับความคิด ปล่อยวางจากทุกสรรพสิ่ง ดังเช่นพระพุทธเจ้าทรงชนะตนเอง ชนะโลก ชนะการแก่ การเจ็บ การตาย ด้วยความรู้ดังกล่าว

การส่งเสริมสุขภาพจิต ป้องกันและรักษาโรคที่เกิดกับจิตใจโดยวิธีการประยุกต์ใช้คำสอนทางพุทธศาสนาดังกล่าวเป็นสิ่งที่มิประโยชน์ ไม่เสียค่าใช้จ่าย ควรเผยแพร่เพื่อมนุษยทุกคนจะได้รู้จักคิด ฝึกจิตให้สงบสุข ,เมื่อประชากรโลกเป็นคนดีมีสุขภาพจิตดีโลกจึงสงบสุข

ศิริมานนทสูตร (Dhamma drug) พระสูตรหรือความรู้เพื่อความระงับทุกข์จากโรค

ยามเจ็บป่วยการพิจารณาธรรมเป็นยาระงับโรคทางกายและทางใจ

ความรู้สัญญา ๑๐ ประการ เมื่อทำจิตให้สงบระลึกรู้ จำได้ถึงวิธีปฏิบัติ ๑๐ ประการและปฏิบัติเพื่อสงบระงับทุกข์จากโรค เป็นพระสูตรที่พระพุทธเจ้าสอนพระอานนทให้ไปบอกต่อพระศิริมานนทซึ่งป่วยอยู่ เมื่อฟังพระสูตรและพิจารณาด้วยสติพิจารณาธรรม คิดได้ที่ละข้อตามลำดับ ปฏิบัติได้ก็หายป่วย เริ่มจากพิจารณาไตรลักษณ์ ทุกข์=ความเจ็บป่วยที่ประสบ, อนิจจัง สิ่งทั้งหลายทั้งรูป นามไม่เที่ยง ,อนัตตา สิ่งทั้งหลายไม่ใช่ตัวตนที่จะยึดมั่นถือมั่น, ละความยึดถือยินดีในตัวตนร่างกายด้วยเห็นโทษและความไม่สวยงามของร่างกาย, ละ

อกุศลจิต ความคิดในทางชั่ว ละความยึดถือยินดีในโลก, ละสังขารทั้งหลาย, ทำสมาธิตั้งสติไว้ที่ลมหายใจ(อาณานปานสติ)พิจารณาแบบสติปัฏฐานสี่ จนปล่อยวางสังขารการคิดปรุงแต่งสงบระงับความทุกข์กายใจ

๑. อนิจจสัญญา รูป นาม(เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ)ไม่เที่ยงเปลี่ยนแปลงไป

๒. อนัตตสัญญา อายตนะคู่ รูป-ตา, เสียง-หู, กลิ่น-จมูก, รส-ลิ้น, สัมผัส-ผิวหนัง, ธรรมารมณ์ (อารมณ์เรื่องราวที่คิด)-ใจ ไม่ใช่ตัวตนที่จะยึดมั่นถือมั่น

๓. อสุภสัญญา เห็นว่าร่างกายเป็นของไม่สวยงามประกอบด้วยอวัยวะต่างๆที่เป็นสิ่งไม่พึงปรารถนา

๔. อาทินวสัญญา เห็นว่าร่างกายเป็นของที่มีโทษ แปรปรวนไปด้วยเหตุภายในมีความเจ็บป่วย , หิว , กระจาย , ปวดปัสสาวะอุจจาระ, เหตุภายนอกแปรปรวนด้วยอากาศ ร้อน เย็น

๕. ปหานะสัญญา ละความคิดพยาบาท(สาปแช่ง) ละวิหิงสา(ความคิดเบียดเบียนสัตว์) ละกามฉันทะ (ความพอใจในกามคุณ) ละอกุศลกรรม กำจัดและป้องกันอกุศลมิให้เกิดขึ้นในจิต

๖. วิราคะสัญญา ธรรมอันเป็นสิ่งที่ละเอียด ละตัณหา สิ้นกิเลส

๗. นิโรธสัญญา ธรรมอันเป็นสิ่งที่ละเอียด ละตัณหา เป็นเหตุให้สิ้นกิเลส

๘. สัพพโลเกอนภิตสัญญา ไม่นิยติและยึดมั่นถือมั่นในโลก

๙. สัพพสังขารสูอนิจจสัญญา ไม่นิยติและยึดมั่นถือมั่นในสังขาร

๑๐. อาณานปานสติสัญญา เข้าสมาธิพิจารณาลมหายใจ มีสติระลึกอยู่กับลมหายใจเข้าออกสั้นยาว สงบระงับกายแล้วพิจารณาเวทนา(ความรู้สึกลึกซึ้ง-ทุกข์) พิจารณาสภาพจิต เปลื้องจิตจากนิวรณ์ละจากอกุศลธรรม ทำจิตให้เบิกบานตั้งมั่น พิจารณาธรรมที่ทำให้จิตหลุดพ้นดับกิเลสตัณหา เปื้อหน่ายและปล่อยวาง

ทุกข์เวทนาจากโรคภัยจึงสงบระงับ หรือ การใช้ธรรมโอสธรักษาโรค

สิ่งใดเกิดขึ้น มีสติ ฉลาด รู้ ปล่อยวาง จากสิ่งนั้น โลกเป็นเช่นใดก็เป็นเช่นนั้น ไม่นิยติไม่นิยร้าย เรื่องของโลก จิตพ้นจากโลกและความทุกข์ทางโลก

### กาลามสูตร

คำสอนเรื่องความเชื่อ (ศรัทธา, ทิฐิ) พึงมีความเชื่อที่ถูกต้อง มีเหตุผล ใช้สติปัญญาพิจารณาความจริง

ความเชื่อมี 2 ชนิด ความเชื่อที่ถูกต้อง (สัมมาทิฐิ) ความเชื่อที่ผิด (มิจฉาทิฐิ)

ความเชื่อที่ถูกต้อง มีเหตุผล , เป็นสิ่งดี (กุศล ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น), ทำแล้วเกิดประโยชน์, ผู้รู้สรรเสริญยกย่อง

ความเชื่อที่ผิด ไม่มีเหตุผล , เป็นสิ่งชั่ว (อกุศล ทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น), ทำแล้วเกิดโทษ, ผู้รู้ติเตียน

มีความเชื่อที่ถูกต้องเพื่อปฏิบัติในทางที่ดี ละความเชื่อที่ผิด ไม่ทำชั่ว

เมื่อทำดี แล้ว ปล่อยวาง ละวางจากความเชื่อทั้งหลาย จึงพบความจริง ความสุขสงบ



ตัวอย่างเช่น คนแบกหามของหนัก (คิดมาก, ยึดติดมาก) ปวดเมื่อย (เป็นทุกข์) ,เมื่อย่างของหนักที่แบกลง (ไม่คิด,ปล่อยวาง) แล้วสบาย (เป็นสุข)

### มงคล ๓๘ ประการ (ทำดี)

สิ่งใดที่ดีที่เป็นมงคลทำแล้วเกิดประโยชน์แก่ตน

- ๑.) ไม่คบพาล คนโกง
- ๒.) คบคนฉลาด
- ๓.) บูชาบุคคลที่ควรบูชา พ่อแม่ พระสงฆ์ ครูอาจารย์ที่ดี
- ๔.) อยู่ในถิ่นที่ควรอยู่
- ๕.) บำเพ็ญความดีที่เป็นบุญเช่นที่ทำในอดีต
- ๖.) ตั้งตนชอบ ดำรงชีวิตที่ดี
- ๗.) พังมากเป็นผู้รอบรู้
- ๘.) ศึกษาศิลปวิทยาการ
- ๙.) มีวินัย
- ๑๐.) วาจาสุภาพดี พูดคำพูดที่ดีสอนคนให้ทำดี
- ๑๑.) เลี้ยงดูบิดามารดา
- ๑๒.) เลี้ยงดูลูก
- ๑๓.) เลี้ยงดูภรรยา
- ๑๔.) ทำงานไม่คั่งค้าง
- ๑๕.) ให้ทาน
- ๑๖.) ปฏิบัติธรรมปฏิบัติตามสิ่งที่สอน
- ๑๗.) สงเคราะห์ (ช่วยเหลือ) ญาติ
- ๑๘.) ทำงานที่ไม่มีโทษ
- ๑๙.) ไม่ทำชั่ว (๑๐ประการ ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ โลภ พยาบาท เห็นผิดเป็นชอบ)
- ๒๐.) ไม่เสพสุรา
- ๒๑.) ไม่ประมาท

- ๒๒.) เคารพผู้ควรเคารพ
- ๒๓.) อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่อวดเบ่ง
- ๒๔.) สันโดษ พอใจในสิ่งที่มี เป็น
- ๒๕.) กตัญญู
- ๒๖.) พังธรรมตามกาล
- ๒๗.) อดทน ต่อความลำบาก,ความไม่สบายกายใจ,ความเจ็บใจ,กิเลส
- ๒๘.) เป็นผู้ว่าง่าย สอนง่าย ไม่ดื้อ
- ๒๙.) พบเห็นสมณะ ผู้สงบบกาย วาจา ใจ
- ๓๐.) ชักถามธรรมตามกาล
- ๓๑.) ตบะ ทำให้กิเลสความร้อนหมดไป
- ๓๒.) ประพฤติพรหมจรรย์ (ไม่สำส่อนทางเพศ ทำดี )
- ๓๓.) เห็นในอริยสัจจ์ (เหตุผล)
- ๓๔.) กระทำนิพพานให้แจ้ง(ปล่อยวาง)
- ๓๕.) ไม่หวั่นไหวในโลกธรรม (๘ ประการได้ลาภ เสื่อมลาภ ได้ยศ เสื่อมยศ สรรเสริญ นินทา สุข ทุกข์)
- ๓๖.) ไม่เศร้าโศก
- ๓๗.) ปราศจากธุลี (ไม่คิดให้เกิดความอยาก กิเลส)
- ๓๘.) สุขสงบ (ปล่อยวางไม่คิด)

จิตคืออะไร จิตเป็นกระบวนการคิด ศัพท์ทางวิทยาศาสตร์=กระบวนการทำงานของเซลล์ประสาท (Neuronal function) เพราะการรับรู้ การคิด การสั่งการ เกิดจากการทำงานของเซลล์ประสาทซึ่งเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของพลังงานไฟฟ้า จิตใจ จึงไม่ใช่อวัยวะสิ่งที่จับต้องได้เพราะเป็นการทำงานของเซลล์ประสาท(มากมายนับล้านล้านเซลล์)และระบบประสาท=Electric energy

จิตวิญญาณ (Psychospirit)=ความคิด การรับรู้=Electric energy

ปฏิบัติธรรม ทำสมาธิ(meditation)=Control neuronal function=คิดที่จะไม่คิด=ไม่คิด=การปล่อยวาง=Control neuronal signal=Control neuronal electrical discharge= คลื่นไฟฟ้าสมองจะสงบ(low amplitude EEG)=Control electrical energy=Function without Function= สงบ=สบาย=นิพพาน(Nirvana)

## ภาพประกอบกิจกรรม







**วันพระ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔**  
**โดย พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น**  
**เรื่อง ความสำคัญวันจารตฺรคสันนิบาต**

**จารตฺรคสันนิบาต (อ่านว่า จาตฺรคคะ-) แปลว่า การประชุมพร้อมกันแห่งองค์สี่**

จารตฺรคสันนิบาต หมายถึงเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นพร้อมกัน ๔ อย่างในวันเดียวกัน คือเกิดในสมัยพุทธกาลในวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๓ ตอนที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ใหม่ ๆ ซึ่งต่อมาถือกันว่าเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า วันมาฆบูชา เหตุการณ์ ๔ อย่าง คือ

๑. พระสงฆ์ ๑,๒๕๐ รูปที่พระพุทธองค์ได้ส่งไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแคว้นต่าง ๆ ได้กลับมาเฝ้าพระพุทธเจ้าอย่างพร้อมเพรียงกันโดยมิได้นัดหมาย
๒. พระสงฆ์ทั้งหมดล้วนเป็นเอหิภิกขุที่พระพุทธเจ้าทรงบวชให้ด้วยพระองค์เองทั้งสิ้น ซึ่งเรียกว่าเอหิภิกขุอุปสัมปทา
๓. พระสงฆ์ทั้งหมดล้วนเป็นพระอรหันต์ คือผู้ได้อภิญญา ๖ ข้อ
๔. วันที่พระสงฆ์ทั้งหมดมาชุมนุมกันนี้ตรงกับวันเพ็ญเดือนมาฆะ (วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓)

ซึ่งในโอกาสนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังได้ทรงแสดงพระธรรมเทศนาที่เรียกว่าโอวาทปาฏิโมกข์ อันเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาอีกด้วย

### **ประวัติและความสำคัญของวันมาฆบูชา**

วันมาฆบูชา ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๓ ถือว่าเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันหนึ่ง

### **ความหมายของวันมาฆบูชา**

คำว่า "มาฆะ" นั้น เป็นชื่อของเดือน ๓ ย่อมาจากคำว่า "มาฆบรูณมี" หมายถึง การบูชาพระในวันเพ็ญกลางเดือนมาฆะตามปฏิทินของอินเดีย หรือเดือน ๓

### **ความสำคัญวันมาฆบูชาและประวัติวันมาฆบูชา**

ความสำคัญของวันมาฆบูชา คือเป็นวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง "โอวาทปาติโมกข์" แก่พระสงฆ์เป็นครั้งแรก หลังจากตรัสรู้มาแล้วเป็นเวลา ๙ เดือน ซึ่งหลักคำสอนนี้เป็นหลักการ และวิธีการปฏิบัติต่างๆ หากสรุปเป็นใจความสำคัญ จะมีเนื้อหาว่า "ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์"

ทั้งนี้ในวันมาฆบูชาได้เกิดเหตุอัศจรรย์ขึ้นพร้อมๆ กันถึง ๔ ประการ อันได้แก่

๑. วันนั้นตรงกับวันเพ็ญ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ซึ่งพระจันทร์เสวยมาฆฤกษ์

๒. มีพระสงฆ์จำนวน 1,250 รูป มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย ณ วัดเวฬุวัน เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ เพื่อสักการะพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

๓. พระสงฆ์ที่มาประชุมทั้งหมดล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ ผู้ได้อภิญญา 6

๔. พระสงฆ์ทั้งหมดได้รับการอุปสมบทโดยตรงจากพระพุทธเจ้า หรือ "เอหิภิกขุอุปสัมปทา"

และเพราะเกิดเหตุอัศจรรย์ ๔ ประการข้างต้น ทำให้วันมาฆบูชา เรียกอีกชื่อหนึ่งได้ว่า "วันจาตุรงคสันนิบาต" ซึ่งคำว่า "จาตุรงคสันนิบาต" นี้ มีความหมายตามการแยกศัพท์คือ

จาตุร แปลว่า ๔

องค์ แปลว่า ส่วน

สันนิบาต แปลว่า ประชุม

ดังนั้น "จาตุรงคสันนิบาต" จึงหมายความว่า "การประชุมด้วยองค์ ๔" นั่นเอง

ทั้งนี้วันมาฆบูชาถือว่าเป็นวันพระธรรม ขณะที่วันวิสาขบูชาถือว่าเป็นวันพระพุทธ ส่วนวันอาสาฬหบูชา เป็นวันพระสงฆ์

### หลักธรรมที่ควรนำไปปฏิบัติในวันมาฆบูชา

หลักธรรมที่ควรนำไปปฏิบัติคือ "โอวาทปาติโมกข์" ซึ่งเป็นหลักคำสอนสำคัญอันเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา เพื่อไปสู่ความหลุดพ้น หลักธรรมประกอบด้วย หลักการ ๓ อุดมการณ์ ๔ และวิธีการ ๖ ดังนี้

#### หลักการ ๓ คือหลักคำสอนที่ควรปฏิบัติ ได้แก่

๑. การไม่ทำบาปทั้งปวง คือ การลด ละ เลิก ทำบาปทั้งปวง อันได้แก่ อกุศลกรรมบถ ๑๐ ซึ่งเป็นทางแห่งความชั่ว ๑๐ ประการที่เป็นความชั่วทางกาย (การฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ การประพฤติดิฉันท์ในกาม) ทางวาจา (การพูดเท็จ การพูดส่อเสียด การพูดเพ้อเจ้อ) และทางใจ (การอยากได้สมบัติของผู้อื่น การผูกพยาบาท และความเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม)

๒. การทำกุศลให้ถึงพร้อม คือ การทำความดีทุกอย่างตาม กุศลกรรมบถ ๑๐ ทั้งความดีทางกาย (ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้มาเป็นของตน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่ประพฤติดิฉันท์ในกาม) ความดีทางวาจา (ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดเพ้อเจ้อ) และความดีทางใจ (ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น มีความเมตตาปรารถนาดี มีความเข้าใจถูกต้องตามทำนองคลองธรรม)

๓. การทำจิตใจให้ผ่องใส คือ ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ หลุดจากนิวรณ์ที่คอยขัดขวางจิตใจไม่ให้เข้าถึงความสงบ ได้แก่ ความพอใจในกาม, ความพยาบาท, ความหดหู่ท้อแท้, ความฟุ้งซ่าน และความลังเลสงสัย

#### สรุปใจความสำคัญได้ว่า "ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์" นั่นเอง

มีผู้อธิบายว่าทั้งสามข้อนี้อาจอนุมานเข้ากับ ศีล สมาธิ และปัญญา

ทรงกล่าวถึงอุดมการณ์อันสูงสุดของพระภิกษุและบรรพชิตในพระพุทธศาสนานี้ อันมีลักษณะที่แตกต่างจากศาสนาอื่น อันอาจเรียกได้ว่า อุดมการณ์ ๔ ของพระพุทธศาสนา ได้แก่

๑. ความอดทนอดกลั้นเป็นสิ่งที่นักบวชในศาสนาที่พึงยึดถือและเป็นที่ต้องใช้เมื่อประสบกับสิ่งที่

ไม่ชอบใจทุกอย่างที่ต้องเจอในชีวิตนักบวช เช่น ประสงค์ร้อนได้เย็น ประสงค์เย็นได้ร้อน

๒. การมุ่งให้ถึงพระนิพพานเป็นเป้าหมายหลักของผู้ออกบวช มิใช่สิ่งอื่นนอกจากพระนิพพาน



๓. พระภิกษุและบรรพชิตในพระธรรมวินัยนี้ (เช่นภิกษุณี สามเณร สามเณรี สิกขมานา) ไม่พึงทำผู้อื่นให้ลำบากด้วยการเบียดเบียนทำความทุกข์กายหรือทุกข์ทางใจไม่ว่าจะในกรณีใดๆ
๔. พึงเป็นผู้มีจิตใจสงบจากอกุศลวิตกทั้งหลายมีความโลภ โกรธ หลง เป็นต้น

การที่ธรรมทูตผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาถือเป็นกลยุทธ์ พระภิกษุที่ออกเผยแผ่พระพุทธศาสนาซึ่งมีเป็นจำนวนมากให้ใช้วิธีการเหมือนกันเพื่อจะได้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและถูกต้องเป็นธรรม ได้แก่ วิธีการทั้ง ๖

๑. การไม่กล่าวร้าย (เผยแผ่ศาสนาด้วยการไม่กล่าวร้ายโจมตีดูถูกความเชื่อผู้อื่น)
๒. การไม่ทำร้าย (เผยแผ่ศาสนาด้วยการไม่ใช้กำลังบังคับข่มขู่ด้วยวิธีการต่างๆ)
๓. ความสำรวมในปาติโมกข์ (รักษาความประพฤติให้น่าเลื่อมใส)
๔. ความเป็นผู้รู้จักประมาณในอาหาร (เสพปัจจัยอย่างรู้ประมาณพอเพียง)
๕. ที่นั่งนอนอันสงัด (สันโดษไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ)
๖. ความเพียรในอธิจิต (พัฒนาจิตใจเสมอมิใช่ว่าเอาแต่สอนแต่ตนเองไม่กระทำตามที่สอน)

### กิจกรรมต่าง ๆ ที่ควรปฏิบัติในวันมาฆบูชา

การปฏิบัติตนสำหรับพุทธศาสนิกชนในวันมาฆบูชาคือ คือ ในตอนเช้า ควรไปทำบุญตักบาตร ไปวัดเพื่อฟังพระธรรมเทศนา หรือจัดสำหรับคาวหวานไปทำบุญถวายภัตตาหาร ช่วงบ่ายฟังพระแสดงพระธรรมเทศนา เจริญสมาธิภาวนา เมื่อถึงตอนค่ำ น้ำดอกไม้ ธูปเทียนไปเวียนเทียน ๓ รอบที่พระอุโบสถ โดยการเวียนเทียนนั้นจะเวียนขวา จำนวน ๓ รอบ และช่วงเวลาที่เดินอยู่นั้นให้ระลึกถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นอกจากนี้พุทธศาสนิกชนควรบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตามสถานที่ต่างๆ และรักษาศีล สำหรับตามบ้านเรือนสถานที่ราชการ จะมีการประดับธงชาติ ธงธรรมจักร เพื่อระลึกถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา



## ภาพประกอบกิจกรรม











## ภาคผนวก

- บัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม
  - อนุมัติโครงการ

วันพระ ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔  
โดย พระราชปรีดิธิดา รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น  
เรื่อง สารานุกรมกรรมกา  
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น  
ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

| ลำดับที่ | ชื่อ-สกุล                                   | จำนวนเงิน | บ้านเลขที่ | หมู่บ้าน           | หมู่ที่ | ตำบล     | อำเภอ        | จังหวัด   |
|----------|---------------------------------------------|-----------|------------|--------------------|---------|----------|--------------|-----------|
| 1        | แม่คำภู แจ้งบ้าน                            | 100       |            |                    |         |          | ภูเขียว      | ชัยภูมิ   |
| 2        | แม่ลำพอง กองลี พร้อมครอบครัว                | 200       |            | ทุ่งลุยลาย         |         | โนนศิลา  | คอนสาร       | ชัยภูมิ   |
| 3        | แม่คำฝน ลาภประจบ                            | 60        |            | บ้านเป่า           |         | บ้านเป่า | เกษตรสมบูรณ์ | ชัยภูมิ   |
| 4        | แมสายทอง เลขโซค                             | 100       |            | บ้านเป่า           |         |          | เกษตรสมบูรณ์ | ชัยภูมิ   |
| 5        | พ่อเจริญ แม่ทอง พร้อมครอบครัว               | 400       |            | บ้านโนนหินลาด      |         | บ้านหัน  | เกษตรสมบูรณ์ | ชัยภูมิ   |
| 6        | แม่สุวรรณรัตน์ ฤาชา                         | 300       |            | บ้านเป่า           |         |          | เกษตรสมบูรณ์ | ชัยภูมิ   |
| 7        | แม่ดอกไม้ สติเตป้า                          | 100       |            | บ้านเป่า           |         | บ้านเป่า | เกษตรสมบูรณ์ | ชัยภูมิ   |
| 8        | แม่จันทร์ฉาย                                | 200       |            | บ้านหกใต้          |         |          | ภูเขียว      | ชัยภูมิ   |
| 9        | แม่วิภา จันทไพร                             | 200       |            | บ้านทุ่งลุยลาย     |         | โนนศิลา  | คอนสาร       | ชัยภูมิ   |
| 10       | แม่สำรวย วงศ์ปัญญา                          | 40        |            |                    |         |          | ภูเขียว      | ชัยภูมิ   |
| 11       | พระมหาสังคม ชยานนโท วิทยาลัย<br>สงฆ์ชัยภูมิ | 500       |            |                    |         |          |              | ชัยภูมิ   |
| 12       | แม่รัชฎาพร ทับภูมิ                          | 300       |            | บ้านหนองตาไก้      |         |          | วาปีปทุม     | มหาสารคาม |
| 13       | น้องทอรุ่ง (พ่อคักอินันท์ )                 | 100       |            | หมู่บ้านกันยารัตน์ |         |          | เมือง        | ขอนแก่น   |
| 14       | น้องอริชชา (แม่ น้ำฝน)                      | 100       |            | หมู่บ้านกันยารัตน์ |         |          | เมือง        | ขอนแก่น   |
| 15       | ชมรมคนพุทธา บ้านโนนเมือง                    | 700       |            |                    |         |          |              |           |
| 16       | คุณแม่วิเชียร เหล่าโสภา                     | 100       |            | บ้านโจด            |         | คูทอง    | เขียงยืน     | มหาสารคาม |
| 17       | คุณแม่สีสวาท วรจักร์                        | 100       |            | บ้านโจด            |         | คูทอง    | เขียงยืน     | มหาสารคาม |
| 18       | คุณพ่อพิชิต วรจักร์                         | 100       | 96 หมู่ 9  | บ้านโจด            |         | คูทอง    | เขียงยืน     | มหาสารคาม |
| 19       | คุณสมดี จันทะวงค์                           | 100       |            |                    |         |          |              |           |
| 20       | แม่บัวพันธ์ สีเขียงสา                       | 200       |            | คำม่วง             |         | บัวใหญ่  | น้ำพอง       | ขอนแก่น   |
| 21       | คุณอุลัย ดันกันยา                           | 100       |            |                    |         |          |              |           |
| 22       | คุณมงคล ฌมจันวงค์                           | 100       |            |                    |         |          |              |           |
| 23       | พ่ออุดม เหล่าสิงห์                          | 100       | 119 หมู่ 8 | หนองไฮ             |         | พระลับ   | เมือง        | ขอนแก่น   |
| 24       | สายบ้านโนนเชือก นำโดยแม่เปลี่ยน<br>เทียนคำ  | 8,300.00  |            | บ้านโนนเชือก       |         | บ้านขาม  | น้ำพอง       | ขอนแก่น   |
| 25       | แม่ทองใส ผิวขาว                             | 100       |            |                    |         |          |              |           |
| 26       | แม่ไล ชนะบัว                                | 100       |            |                    |         |          |              |           |
| 27       | คุณครูสำรวย ทองบุญมา                        | 100       |            |                    |         |          |              |           |

|    |                                         |          |             |                            |    |           |       |         |
|----|-----------------------------------------|----------|-------------|----------------------------|----|-----------|-------|---------|
| 28 | วัดตาลเรียง และทายกทายิกา<br>ชาวบ้านผือ | 4,000.00 |             | บ้านผือ                    |    | พระลับ    | เมือง | ขอนแก่น |
| 29 | คุณยายสำลี เป็นนวล                      | 100      |             |                            |    |           |       |         |
| 30 | ญาติธรรมศูนย์หลวงพ่อโพธิ์ (โพธิ์แก้ว)   | 500      |             | โนนทัน                     |    |           |       |         |
| 31 | แม่เวลา ยางนอก                          | 100      |             |                            |    |           |       |         |
| 32 | แม่บุญตา ฮาดภักดี                       | 200      |             |                            |    |           |       |         |
| 33 | นางเด่น มีเหมือน                        | 200      |             | บ้านบาเตน<br>จังหวัดสกลนคร |    |           |       |         |
| 34 | แม่พวง                                  | 200      |             |                            |    |           |       |         |
| 35 | แม่ทองมา สีกันหา                        | 300      |             | หนองบัวคำมูล               |    | คูคำ      | คำสูง | ขอนแก่น |
| 36 | พ่อसानิตร ทาสว่าง                       | 600      | บ้านนางใหญ่ |                            |    |           |       |         |
| 37 | พ่อเจริญ คันธะเชียร                     | 100      |             |                            |    |           |       |         |
| 38 | แม่บุญตา พรหมบัวพา                      | 200      |             | บ้านบึงเนียม               |    |           |       |         |
| 39 | แม่เพ็ญศรี ทูลลี                        | 200      | 90/2        | บ้านดอนหลวง<br>ดอนหัส      |    |           |       |         |
| 40 | น.ส.วาทียา หัพชัย                       | 100      |             | หมู่บ้านถาวร               |    | เมืองเก่า | เมือง | ขอนแก่น |
| 41 | แม่หนูเทียน หัพชัย                      | 100      |             | หมู่บ้านถาวร               |    | เมืองเก่า | เมือง | ขอนแก่น |
| 42 | พ่อสนิท สิงห์เพียร                      | 100      |             | โนนน้ำเกลี้ยง              |    | สำราญ     | เมือง | ขอนแก่น |
| 43 | สมถวิล ชมจันทร์                         | 200      |             | บ้านห้วยชัน                |    |           |       |         |
| 44 | คุณธนภฤต เข้าวพานิช                     | 100      |             |                            |    |           |       |         |
| 45 | พ่อมานะ แม่ยุพิน                        | 100      |             | บ้านห้วยชัน                |    |           |       |         |
| 46 | นางพยุงเพชร โมทจิตร                     | 100      | 91          | บ้านม่วง                   | 14 | บ้านทุ่ม  | เมือง | ขอนแก่น |
| 47 | แม่ทิพย์วรรณ ศศิธรานนท์                 | 100      |             |                            |    |           |       |         |
| 48 | แม่ฉลาด พลีพูล                          |          | บ้านศิลา    |                            |    |           |       |         |
| 49 | นางพร กีก้อง                            | 100      | ๓/๑๒๖       | เคหะ                       | 14 | เมืองเก่า | เมือง | ขอนแก่น |
| 50 | พระสมบัตร์ ฐิตญาโณ, ดร.                 | 1,000.00 |             |                            |    |           |       |         |
| 51 | นายหนั้น ประสมพม                        |          | ๑๐๑/๑       |                            | 1  | โนนท่อน   | เมือง | ขอนแก่น |
| 52 | แม่เพา พะเลิง                           | 100      |             | บ้านแอต                    |    |           |       |         |
| 53 | พ่อจิน แม่สอ พรหมศรี                    | 500      |             | บ้านแดง                    |    |           |       |         |
| 54 | แม่บัว คำเสนา                           | 100      |             |                            |    |           | เมือง | ขอนแก่น |
| 55 | แม่บัวพัน ลันสีทอง                      | 1,060.00 |             | บึงอีเต่า                  |    | ศิลา      | เมือง | ขอนแก่น |
| 56 | แม่ประนอม ตุ่นป่า                       | 100      |             |                            |    |           |       |         |
| 57 | พ่อพิชิต แม่สุดใจ หอมคำ                 | 200      |             |                            |    | โคกสี     | เมือง | ขอนแก่น |
| 58 | นายวิชัย ออก                            | 100      |             | บ้านโคกสี                  |    | โคกสี     | เมือง | ขอนแก่น |
| 59 | เทวา มาจุฬา                             | 100      |             |                            |    |           |       |         |
| 60 | แม่อรณี บุรี                            | 100      |             |                            |    |           |       |         |
| 61 | แม่สมควร สีคุณโกสุม                     | 200      |             | บ.หินลาด                   |    |           |       |         |



|    |                               |          |         |                 |   |          |         |          |
|----|-------------------------------|----------|---------|-----------------|---|----------|---------|----------|
| 62 | พ่อชัยยง ภูครองทุ่ง           | 200      |         | บ้านบึงฉิม      |   | บึงเนียม |         | เมือง    |
| 63 | แม่สร้อย โพธิ์พรม             | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 64 | แม่เรียง นามราช               | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 65 | พระมหาสัจด์ จนทโชโต           | 1,000.00 | 299 ม.1 | บ้านกุดพังเคื่อ |   |          |         |          |
| 66 | นางสงวน แก้วพิลา              | 200      |         | บ.หินลาด        |   |          |         |          |
| 67 | แม่ลำปาง นาวาสึงห์            | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 68 | แม่ราตรี อารีเอื้อ            | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 69 | ทองกลาง ดอนเป                 | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 70 | พ่อประครอง แม่คำเมย แสนสิมบต์ | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 71 | สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ปีที่ 1  | 2,850.00 |         |                 |   |          |         |          |
| 72 | แม่หนู ศรียศ                  | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 73 | แม่ทองสา ไยแก้ว               | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 74 | แม่ประไพ ศรีสวัสดิ์           | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 75 | พ่อสมพงษ์ ศรีบุญเรือง         | 200      |         |                 |   |          |         |          |
| 76 | นางสาวพวงเพชร แก้วพวร         | 100      |         |                 | 3 | ห้วยโจด  | กระนวน  | ขอนแก่น  |
| 77 | แม่ลัดดาวัน เอกทวีกุล         | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 78 | พ่อสมพงษ์ ศรีบุญเรือง         | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 79 | แม่น้ำฝน อดทน                 | 40       |         |                 | 3 | ห้วยโจด  | กระนวน  | ขอนแก่น  |
| 80 | แม่เหรียญทอง ถุ่น้ำคำ         | 100      |         | บ.ดงบาก         |   |          | หนองหาน | อุดรธานี |
| 81 | แม่ทองจันทร์ แสงสุรินทร์      | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 82 | แม่ลัดดาวัน เอกทวีกุล         | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 83 | นางคำผิว ชิลนาค               | 100      |         |                 | 3 | ห้วยโจด  | กระนวน  | ขอนแก่น  |
| 84 | แม่กองศรี จันทร์ขุนทด         | 100      |         | บ.ดงบาก         |   |          | หนองหาน | อุดรธานี |
| 85 | แม่ทองสุข กุดกันยา            | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 86 | แม่สุพิน ชมแวงปี              | 60       |         |                 |   |          |         |          |
| 87 | นางกิตติมา พรมจาริ            | 200      |         |                 | 3 | ห้วยโจด  | กระนวน  | ขอนแก่น  |
| 88 | แม่ลำตวน ผาปลิมมา             | 100      |         | บ.ดงบาก         |   |          | หนองหาน | อุดรธานี |
| 89 | คุณสุบรรณ รังสีวุฒ            | 60       |         |                 |   |          |         |          |
| 90 | ชมรมคนพุทธบ้านห้วยชัน         | 1,350.00 |         | บ้านห้วยชัน     |   | นาหว้า   | ภูเวียง | ขอนแก่น  |
| 91 | พ่อเฉลิม รัตนปัญญา            | 50       |         |                 |   |          |         |          |
| 92 | แม่กัญหา อรัญยะเสน            | 50       |         |                 |   |          |         |          |
| 93 | แม่เข็มทอง อังกาบ             | 60       |         |                 |   |          |         |          |
| 94 | แม่ทองใบ เปศรี                | 100      |         |                 |   |          |         |          |
| 95 | แม่สัจด์ พลราช                | 100      |         | บ.บ่อใหญ่       |   |          |         |          |

|     |                                 |     |  |                    |   |      |        |         |
|-----|---------------------------------|-----|--|--------------------|---|------|--------|---------|
| 96  | แม่กร ชุมวางปี                  | 100 |  |                    |   |      |        |         |
| 97  | แม่สีบุญสม กาสี                 | 100 |  | บ.บ่อใหญ่          |   |      |        |         |
| 98  | แม่สมบัติ ณรงค์รักษาเขต         | 100 |  |                    |   |      |        |         |
| 99  | แม่สมพร ไสโสภณ                  | 100 |  |                    |   |      |        |         |
| 100 | แม่สวน น้อยคำลือ                | 500 |  | บ.บ่อใหญ่          |   |      |        |         |
| 101 | แม่ฉวี พาพิณิจ์                 | 200 |  | แพง                |   |      |        |         |
| 102 | แม่ละมัย วงษ์คำพันธ์            | 100 |  |                    |   |      |        |         |
| 103 | แม่สุประณี สุระศาสตร์           | 100 |  |                    |   |      |        |         |
| 104 | แม่นก เหล่าใหญ่                 | 100 |  | บ.บ่อใหญ่          |   |      |        |         |
| 105 | แม่อ่อนจันทร์ เพ็ญเขียว         | 100 |  | คุ้มวัดโพธิ์โนนทัน |   |      |        |         |
| 106 | พ่อสมพงษ์ ศรีบุญเรือง           | 200 |  | บ้านสร้างแซง       |   |      |        |         |
| 107 | แม่สีบุญสม กาสี                 | 309 |  | บ.บ่อใหญ่          | 8 | คูคำ | ข้าสูง | ขอนแก่น |
| 108 | แม่สำเนียง แสงนาค               | 100 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 109 | พ่อเสวียน-แม่อุทัย ยะวะระ       | 100 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 110 | แม่ทุมมา                        | 20  |  |                    |   |      |        |         |
| 111 | พ่อควน-แม่เพียร แสงกุล          | 100 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 112 | แม่บุก พ่อเก่ง                  | 200 |  |                    |   |      |        |         |
| 113 | แม่ตัน แก้วเรือง                | 100 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 114 | แม่สมถวิล พ่อผู้ใหญ่ยุทธ        | 200 |  |                    |   |      |        |         |
| 115 | แม่บุญรวม ยมคำ                  | 100 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 116 | แม่จันดี ปุ่มคิมป์              | 100 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 117 | แม่เตียง พ่อเชน ศรีทุมขันธ์     | 100 |  |                    |   |      |        |         |
| 118 | แม่ภุทสฎบ ปุ่มคิมป์             | 100 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 119 | พ่อสังวาลย์-แม่สมควร รักษาศรี   | 100 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 120 | แม่สำราญ พ่อไพบูลย์             | 100 |  |                    |   |      |        |         |
| 121 | พ่อเสน เวียงจันทร์              | 150 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 122 | แม่ทองดี ประชุมผล               | 150 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 123 | แม่พุทธศรี ดวงตรีมูล            | 200 |  |                    |   |      |        |         |
| 124 | พ่อสนั่น-แม่เสมือน ศรียวนจันทร์ | 200 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 125 | แม่ทองใบ สีน้อยขาว              | 100 |  |                    |   |      |        |         |
| 126 | แม่อุ่นเรียน พ่อสุริย นชัยกักติ | 200 |  |                    |   |      |        |         |
| 127 | แม่มะลิจันทร์ จันทวิเศษ         | 200 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |
| 128 | แม่สำลี พ่อบัญชา เขจรรัก        | 100 |  |                    |   |      |        |         |
| 129 | พ่อเสวียน จันทวิเศษ             | 200 |  | บ.ม่วงหวาน         |   |      |        |         |

|     |                                  |     |  |            |  |  |  |  |
|-----|----------------------------------|-----|--|------------|--|--|--|--|
| 130 | แม่สังวาล หาร์มโน                | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 131 | แม่ทองคำ คำหงษา                  | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 132 | แม่เยี่ยมพร พอสกล ชัยภักดี       | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 133 | แม่เสี่ยม คำดี                   | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 134 | แม่คำพอง ศิริสุทธา               | 50  |  |            |  |  |  |  |
| 135 | แม่แสงฤทธิ์ ฤงอินทร์ลา           | 200 |  |            |  |  |  |  |
| 136 | แม่หนูจร ผ่องสามสวน              | 200 |  | บ.ห้วยชัน  |  |  |  |  |
| 137 | แม่นงเยาว์ โพธิ์ปิดชา            | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 138 | แม่เทศ บุปผา                     | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 139 | แม่อ่อนจันทร์ เลสะท้าน           | 100 |  | บ.ห้วยชัน  |  |  |  |  |
| 140 | แม่หม่น โคตรชัย                  | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 141 | แม่ลำไย อ้อชัยภูมิ               | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 142 | แม่เพ็ญศรี ผุยนา                 | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 143 | แม่แก้ว พ่อบุญมี ไชยวิธ          | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 144 | แม่ประสงค์ หล้าเวียง             | 100 |  | บ.ห้วยชัน  |  |  |  |  |
| 145 | พ่อวร แม่สวย                     | 200 |  |            |  |  |  |  |
| 146 | แม่ลำลี พ่อดำพัน เคนแสนโคตร      | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 147 | แม่ทองมี ชมจันทร์                | 100 |  | บ.ห้วยชัน  |  |  |  |  |
| 148 | แม่สำราญ ภาณุมัย                 | 100 |  | บ.ปากเปือย |  |  |  |  |
| 149 | แม่จันทร์-พ่อเทีย สีทองนชิน      | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 150 | ยายปุ่น สีน้อยขาว                | 200 |  |            |  |  |  |  |
| 151 | แม่คำปาน แสนพงษ์                 | 200 |  | บ.ปากเปือย |  |  |  |  |
| 152 | พ่อประสิทธิ์ แสนโคตร             | 100 |  | บ.โคกสง่า  |  |  |  |  |
| 153 | ยายเลี่ยน คำภาบุตร               | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 154 | แม่ทองดี ถาบัว                   | 60  |  |            |  |  |  |  |
| 155 | แม่บุญศรี แดงมา                  | 100 |  | บ.ปากเปือย |  |  |  |  |
| 156 | แม่ลัดดา ศรีดอน                  | 220 |  |            |  |  |  |  |
| 157 | พ่อหวัน-แม่ทองสี ดวงกรมนา        | 100 |  | บ.ปากเปือย |  |  |  |  |
| 158 | แม่บุญสุข เสมเหลา                | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 159 | ดญ.นัทธัญญา พิมญาพิมพ์คำไธล      | 100 |  | บ.ปากเปือย |  |  |  |  |
| 160 | แม่สุดใจ-พ่อดมบัตร์ ศรีจันทร์ก่า | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 161 | แม่ละมุล ศรีน้อยขาว              | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 162 | แม่หนู ดวงลาดนา                  | 100 |  |            |  |  |  |  |
| 163 | แม่บุญเพ็ง พิมพ์คำไธล            | 200 |  | บ.ปากเปือย |  |  |  |  |

|     |                             |     |  |               |  |  |  |  |
|-----|-----------------------------|-----|--|---------------|--|--|--|--|
| 164 | แม่มะลิ-พ่อทองใหม่ ทองพา    | 100 |  |               |  |  |  |  |
| 165 | แม่จันจิลา วงราษฎร์         | 100 |  |               |  |  |  |  |
| 166 | นายวรชาติ ทักบัณ            | 100 |  |               |  |  |  |  |
| 167 | คุณจักรพันธ์ จันทิมา        | 100 |  |               |  |  |  |  |
| 168 | แม่ทองแห้ว                  | 100 |  |               |  |  |  |  |
| 169 | คุณนิตยา เบ้าเอื้อง         | 200 |  |               |  |  |  |  |
| 170 | แม่บัวใบ-พ่อกุหลาบ สุริวง   | 100 |  |               |  |  |  |  |
| 171 | ประภาพันธ์                  | 200 |  |               |  |  |  |  |
| 172 | นางสาวกรรวิ บุญสิทธิ์       | 200 |  |               |  |  |  |  |
| 173 | น้องแพรว จันทพ              | 100 |  |               |  |  |  |  |
| 174 | แม่มะลิ ถาบัว พร้อมครอบครัว | 100 |  |               |  |  |  |  |
| 175 | แม่สมศรี ประเสริฐ           | 100 |  | บ.โนนแดง      |  |  |  |  |
| 176 | แม่ผุยเพชร                  | 120 |  |               |  |  |  |  |
| 177 | แม่ละมุน สุมาลี             | 100 |  |               |  |  |  |  |
| 178 | แม่คำปุ่น เตื่อนใจ          | 100 |  | บ.โนนทอง      |  |  |  |  |
| 179 | แม่สมใจ                     | 20  |  |               |  |  |  |  |
| 180 | แม่ลำไย-พ่อดิษ ชมมา         | 100 |  |               |  |  |  |  |
| 181 | แม่สำรวย                    | 50  |  |               |  |  |  |  |
| 182 | แม่ปิ่น แสงสัณ              | 200 |  | บ.ท่ากระเสริม |  |  |  |  |
| 183 | แม่สมเพชร ดวงลาดนา          | 200 |  |               |  |  |  |  |
| 184 | แม่บุญโฮม สุมาลี            | 50  |  |               |  |  |  |  |
| 185 | เด็กชายกานจิตติ พิทอง       | 50  |  |               |  |  |  |  |

วันพระ ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔  
 โดย พระบุญ วรปญฺโญ  
 เรื่อง อนภินิสงฺหา ว่าด้วยการไม่ยึดมั่นถือมั่น  
 ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น  
 ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

| ลำดับที่ | ชื่อ-สกุล                     | จำนวนเงิน | บ้านเลขที่ | หมู่บ้าน      | หมู่ที่ | ตำบล | อำเภอ | จังหวัด |
|----------|-------------------------------|-----------|------------|---------------|---------|------|-------|---------|
| 1        | แม่ทองหล่อ                    | 100       |            |               |         |      |       |         |
| 2        | คุณนิตยา เบ้าเอียง            | 200       |            |               |         |      |       |         |
| 3        | แม่บัวใบ-พ่อกุหลาบ สุริวง     | 100       |            |               |         |      |       |         |
| 4        | ประภาพันธ์                    | 200       |            |               |         |      |       |         |
| 5        | นางสาวกรรวิ บุญสิทธิ์         | 200       |            |               |         |      |       |         |
| 6        | น้องแพรว จันทะ                | 100       |            |               |         |      |       |         |
| 7        | แม่มะลิ ถาบัว พร้อมครอบครัว   | 100       |            |               |         |      |       |         |
| 8        | แม่สมศรี ประเสริฐ             | 100       |            | บ.โนนแดง      |         |      |       |         |
| 9        | แม่ผุยเพชร                    | 120       |            |               |         |      |       |         |
| 10       | แม่ละมุน สุมาลี               | 100       |            |               |         |      |       |         |
| 11       | แม่คำปุ่น เตือนใจ             | 100       |            | บ.โนนทอง      |         |      |       |         |
| 12       | แม่สมใจ                       | 20        |            |               |         |      |       |         |
| 13       | แม่ลำไย-พ่อดิษ ขมมา           | 100       |            |               |         |      |       |         |
| 14       | แม่สำรวย                      | 50        |            |               |         |      |       |         |
| 15       | แม่ปิ่น แสงสีมณ               | 200       |            | บ.ท่ากระเสริม |         |      |       |         |
| 16       | แม่สมเพชร ดวงลาดนา            | 200       |            |               |         |      |       |         |
| 17       | แม่บุญโฮม สุมาลี              | 50        |            |               |         |      |       |         |
| 18       | เด็กชายกานจิตติ พิทอง         | 50        |            |               |         |      |       |         |
| 19       | แม่นาง                        | 100       |            | บ.บึงแก       |         |      |       |         |
| 20       | แม่สมหวัง ศรีมาพูด            | 100       |            |               |         |      |       |         |
| 21       | เด็กชายชนาธิป ไชยวงษ์         | 50        |            |               |         |      |       |         |
| 22       | แม่เนาว์ บัณฑิต               | 40        |            |               |         |      |       |         |
| 23       | แม่สมจิตร-พ่อเรืองยศ ศรีเศรษฐ | 200       |            |               |         |      |       |         |
| 24       | แม่บุญมี โคตรกำกั             | 40        |            |               |         |      |       |         |
| 25       | คุณวิไลลักษณ์ ศิริเกษ         | 300       |            |               |         |      |       |         |
| 26       | แม่สมบัติ-พ่อเยี่ยม ดวงขุนลา  | 100       |            |               |         |      |       |         |
| 27       | แม่สอน โรจนขารี               | 50        |            |               |         |      |       |         |
| 28       | คุณโสภิตา หอมสมบัติ           | 100       |            |               |         |      |       |         |



|    |                               |          |  |              |      |          |       |         |
|----|-------------------------------|----------|--|--------------|------|----------|-------|---------|
| 29 | คุณชาญชัย ไชยภูชา             | 200      |  |              |      |          |       |         |
| 30 | แม่วิเชียร สุพรรณ             | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 31 | ครอบครัว                      | 1,000.00 |  |              |      |          |       |         |
| 32 | แม่อำพัน บัณฑิต               | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 33 | แม่หัด สงครามยศ               | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 34 | แม่สมบูรณ์ เพ็งคำ             | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 35 | นางสาวอมร-ดช.ธนากร นามราช     | 100      |  | บ.ห้วยชัน    |      |          |       |         |
| 36 | ยายสีไพร ดวงขุนลา             | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 37 | แม่บัวลอย ฮาติเศษ             | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 38 | แม่หลอด โทมล                  | 100      |  | บ.ห้วยชัน    |      |          |       |         |
| 39 | แม่ไสว คำยา                   | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 40 | แม่บัวผัน โทมล                | 100      |  | บ.ห้วยชัน    |      |          |       |         |
| 41 | แม่เลิศ ชมภูบาง               | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 42 | ครอบครัว                      | 200      |  |              |      |          |       |         |
| 43 | นางสาวพรทิพ เหลือระกุล        | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 44 | แม่ทองม้วน พรวิเหล็ก          | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 45 | แม่สมพงษ์ อุทาภัย             | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 46 | แม่ลูน ไรจนขารี               | 100      |  |              |      |          |       |         |
| 47 | ยายบุญ แดนสีแก้ว              | 200      |  |              |      |          |       |         |
| 48 | แม่อรุณ ศรีไสย                | 300      |  |              |      |          |       |         |
| 49 | แม่ถวิล สิงอุ่น               | 200      |  |              |      |          |       |         |
| 50 | แม่ฮวลรัตน์ คำยา              | 200      |  |              |      |          |       |         |
| 51 | แม่ราตรี-พ่อเฉลียว สุพรรณฝ่าย | 200      |  |              |      |          |       |         |
| 52 | แม่สมควร บุญทวี               |          |  | บ.ห้วยชัน    | บ.ห. |          |       |         |
| 53 | แม่สงวน วงศ์ราษฎร์            | 300      |  |              |      |          |       |         |
| 54 | พ่อสมภพ-แม่สมพันธ์            | 1,000.00 |  | บ.ห้วยชัน    |      |          |       |         |
| 55 | แม่บุหลิน พิทอง               | 200      |  | บ้านม่วง     |      | บ้านทุ่ม | เมือง | ขอนแก่น |
| 56 | แม่สอน ก้อนทอง                | 100      |  | บ.ห้วยชัน    |      |          |       |         |
| 57 | แม่สัมพันธ์-พ่อทวี ดวงตรีมูล  | 200      |  |              |      |          |       |         |
| 58 | แม่นงเยาว์ นามราช             | 100      |  | บ.ห้วยชัน    |      |          |       |         |
| 59 | แม่บุญเล็ง บุตรแสน            | 100      |  | โนนทอน       |      |          |       |         |
| 60 | พ่อเอนก จันทิมา               | 200      |  | หนองไผ่      |      |          |       |         |
| 61 | แม่เอวียน-พ่อจันทน์ ธาระบุตร  | 200      |  | บ้านโนนสังข์ |      |          |       |         |
| 62 | แม่สมบัติ ยาวะระ              | 200      |  | บ.ห้วยชัน    |      |          |       |         |

|    |                            |          |  |                   |   |        |          |           |
|----|----------------------------|----------|--|-------------------|---|--------|----------|-----------|
| 63 | แม่เขียว โสตา              | 100      |  | โนนท่อน           |   |        |          |           |
| 64 | แม่หงษ์ทอง แพนมาก          | 100      |  |                   |   |        |          |           |
| 65 | ชาวบ้านห้วยชัน             | 2,000.00 |  | บ.ห้วยชัน         | 3 | นาหว้า | ภูเวียง  | ขอนแก่น   |
| 66 | แม่ทองปาน แสนพงษ์          | 100      |  | บ้านบึงเนียม      |   |        |          |           |
| 67 | แม่ศิริพร ภูต้อม           | 100      |  | หนองโน            |   | หัวหิน | ห้วยเม็ก | กาฬสินธุ์ |
| 68 | พ่อวิญญู แม่สมปง บุชรากัน  | 100      |  |                   |   |        |          |           |
| 69 | พ่อกองแม่ปราชัย สีชัย      | 200      |  | หนองบัวคำมูล      |   | คูคำ   | ข้าสูง   | ขอนแก่น   |
| 70 | พ่อหวั่น-แม่ทองสี ดวงภรรณา | 100      |  | บ.ปากเปื่อย       |   |        |          |           |
| 71 | อ.ดร.ปรัชญา มีโนนทองมหาศาล | 1,000.00 |  |                   |   |        |          |           |
| 72 | แม่บุญช่วย คำมูล           | 200      |  | หนองบัวคำมูล      |   | คูคำ   | ข้าสูง   | ขอนแก่น   |
| 73 | แม่ทองคำ สีนุ              | 100      |  | บ้านท่าศาลา มัญจา |   |        |          |           |
| 74 | ครอบครัว                   | 500      |  |                   |   | ท่าพระ |          | ขอนแก่น   |
| 75 | พ่อหั่น บุตรโคตร           |          |  | บ้านโนนแดง        |   |        |          |           |
| 76 | แม่พรม                     | 100      |  |                   |   |        |          |           |
| 77 | แม่วรรณ น้อมระวี           | 100      |  |                   |   |        |          |           |
| 78 | แม่ผม                      | 100      |  |                   |   |        |          |           |
| 79 | พ่ออินทร์ งามโคกกลาง       | 200      |  |                   |   |        |          |           |
| 80 | ทิดดุย                     | 100      |  |                   |   |        |          |           |
| 81 | พ่อสาย โพธิ์ตุ้            | 100      |  |                   |   |        |          |           |
| 82 | แม่เตรียมจิต แสนจุมพล      |          |  |                   |   |        |          |           |
| 83 | แม่หนูจิ้น                 | 100      |  | บ้านท่ากระเสริม   |   |        |          |           |
| 84 | แม่ทองเหียบ เจริญเกียรติ   | 100      |  | เหล่าใหญ่         |   |        |          |           |
| 85 | พ่อบุญถม แสนพงษ์           | 300      |  |                   |   |        |          |           |
| 86 | แม่ประนอม แสนพงษ์          | 200      |  |                   |   |        |          |           |
| 87 | แม่ผ่อง วงชัยนัน           | 100      |  | เหล่าใหญ่         |   |        |          |           |
| 88 | แม่โถม นวลใหม่             | 100      |  | เหล่าใหญ่         |   |        |          |           |
| 89 | แม่ยุพิน งามโคกกลาง        | 200      |  |                   |   |        |          |           |
| 90 | แม่สมยงค์ มาตรสมบัติ       | 200      |  | บ้านหนองบัวคำมูล  |   |        |          |           |
| 91 | แม่บุญเลี้ยง โพธิ์ตุ้      | 100      |  | เหล่าใหญ่         |   |        |          |           |
| 92 | พ่อวรฤช ศรีวงแก้ว          | 40       |  |                   |   |        |          |           |
| 93 | แม่คำบล จังพล              | 100      |  | บ้านโนน           |   |        |          |           |
| 94 | พ่อที แม่พัด นามวงษา       | 100      |  | เหล่าใหญ่         |   |        |          |           |
| 95 | พ่อโอกาส เจริญอาจ          | 100      |  | บ.ท่ากระเสริม     |   |        |          |           |
| 96 | แม่มูล เกตุชมภู            | 200      |  | บ้านโนน           |   |        |          |           |

|     |                             |     |  |               |   |         |        |         |
|-----|-----------------------------|-----|--|---------------|---|---------|--------|---------|
| 97  | แม่อุ่น คำทูล               | 100 |  | เหล่าใหญ่     |   |         |        |         |
| 98  | แม่อริน วงบอน               | 100 |  | บ.ท่ากระเสริม |   |         |        |         |
| 99  | พ่อลับ แม่สุพรรณ ขอนนบกกลาง | 200 |  | เหล่าใหญ่     |   |         |        |         |
| 100 | พ่อฤๅษะ สีพล                | 300 |  |               |   |         |        |         |
| 101 | แม่หนูพาด รอดดี             | 100 |  | บ.ท่ากระเสริม |   |         |        |         |
| 102 | แม่มาลา จันทร์ภิรมย์        | 100 |  |               |   |         |        |         |
| 103 | แม่ทองคำ รักดีวุฒิ          | 100 |  | บ.ท่ากระเสริม |   |         |        |         |
| 104 | แม่เข้า คำทูล               | 100 |  | เหล่าใหญ่     |   |         |        |         |
| 105 | นายธวัชชัย คำกอง            | 100 |  |               |   |         |        |         |
| 106 | ด.ญ.ฐิตา แสนจุมพล           | 100 |  |               |   |         |        |         |
| 107 | แม่ลำไพร มัลติกร            | 100 |  | บ.ท่ากระเสริม |   |         |        |         |
| 108 | นายนิรุต นางจริยา           | 50  |  |               |   |         |        |         |
| 109 | ด.ช.อัษฎากร สีหาเสนา        | 50  |  |               |   |         |        |         |
| 110 | แม่สมบุรณ์ ชุมแวงวาปี       | 200 |  | บ.ท่ากระเสริม |   |         |        |         |
| 111 | นายฉัตรมงคล                 | 20  |  |               |   |         |        |         |
| 112 | ด.ช.กฤษฎากร สีหาเสนา        | 50  |  |               |   |         |        |         |
| 113 | แม่ทองแดง                   | 30  |  |               |   |         |        |         |
| 114 | แม่มุก-พ่อจัด               | 150 |  | บ.ท่ากระเสริม |   |         |        |         |
| 115 | แม่น้อย-พ่อหนูพันธ์         | 200 |  | บ.ท่ากระเสริม |   |         |        |         |
| 116 | แม่วิวรรธณ                  | 40  |  |               |   |         |        |         |
| 117 | แม่สมจิตร วิลัยพิศ          | 100 |  |               |   |         |        |         |
| 118 | พ่อทองม้วน แม่บาง           | 100 |  |               |   |         |        |         |
| 119 | พ่อสมบุรณ์ -แม่เงิน         | 100 |  | บ.ท่ากระเสริม |   |         |        |         |
| 120 | แม่ผาง วิไลรับ              | 326 |  | บ.ท่ากระเสริม |   |         |        |         |
| 121 | พ่อเก่งธนู แม่ไต้           | 500 |  | โคกแปะ        |   |         |        |         |
| 122 | แม่กัล พิมดี                | 100 |  | บ.ท่ากระเสริม |   |         |        |         |
| 123 | แม่ศิริวรรณ ศรีพัว          | 100 |  |               |   |         |        |         |
| 124 | แม่อิง นามแสงจันทร์         | 100 |  | บ.ท่ากระเสริม |   |         |        |         |
| 125 | แม่โจอม                     | 100 |  |               |   |         |        |         |
| 126 | แม่เงิน ทองเงิน             | 100 |  |               |   |         |        |         |
| 127 | แม่อรพิมพ์ จำปาทอง          |     |  |               |   |         |        |         |
| 128 | แม่คำภาค ลาไทยสงค์          | 100 |  |               |   |         |        |         |
| 129 | แม่อุพิน งามโคกกลาง         |     |  |               |   |         |        |         |
| 130 | นางสำลี คำมูล               | 100 |  |               | 3 | ห้วยโจด | กระนวน | ขอนแก่น |

|     |                                    |          |  |                 |  |      |       |         |
|-----|------------------------------------|----------|--|-----------------|--|------|-------|---------|
| 131 | น.ส.ลลิตาดี สุพรรณผ่าย             | 388      |  |                 |  |      |       |         |
| 132 | ด.ญ. กรรทิมมา สุพรรณผ่าย           | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 133 | น.ส.ลลิตาดี สุพรรณผ่าย             | 300      |  |                 |  |      |       |         |
| 134 | ด.ญ. กรรทิมมา สุพรรณผ่าย           | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 135 | ชาวบ้านบึงไคร่นุ่นร่วมทำบุญ        | 1,830.00 |  |                 |  |      |       |         |
| 136 | แม่พัน เก่งโท                      | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 137 | แม่สมพร-พ่อเตี้ย สมท้าว            | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 138 | ด.ช.พิระวัฒน์ คำกอง                | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 139 | แม่คำภา ศรีระบานภู                 | 300      |  |                 |  |      |       |         |
| 140 | แม่ถวิล คำกอง                      | 200      |  |                 |  |      |       |         |
| 141 | แม่อุบล สมท้าว                     | 60       |  |                 |  |      |       |         |
| 142 | แม่นงค์ โคกแปะ                     | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 143 | พ่อจ้าววัฒน์ แม่จันทร์โอ           | 400      |  |                 |  |      |       |         |
| 144 | ชมรมผู้สูงอายุบ้านโคกแปะ// แม่หนม  | 200      |  |                 |  |      |       |         |
| 145 | พ่อสมเกียรติ - แม่ยุภาพร สีหานาม   | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 146 | แม่น้อย บุญช่วย                    | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 147 | พ่ออุดม ไม้ลิ                      | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 148 | ชมรมผู้สูงอายุบ้านโคกแปะ/ แม่เข็ม  | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 149 | แม่ประยอม ชูพันธ์                  | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 150 | แม่คำลี เหล่านาชุม                 | 60       |  |                 |  |      |       |         |
| 151 | แม่ลี-พ่อไสว มหาดไทย               | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 152 | แม่ประมวล ปัตธรรม                  | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 153 | แม่สมสมัย คำพิละ                   | 300      |  |                 |  |      |       |         |
| 154 | แม่น้อย เหล่านาชุม                 | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 155 | พ่อสมพิศ-แม่บุญจวน สมปิตตะ         | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 156 | แม่ปิ่น สุทธิสาร                   | 200      |  | บ้านหนองไธล     |  |      |       |         |
| 157 | แม่คำปิว สมท้าว                    | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 158 | แม่บัวพัน จันทร์ทอง                | 1,060.00 |  | บ้านบึงอีเฒ่า   |  | ศิลา | เมือง | ขอนแก่น |
| 159 | พ่อบุญตา แสนศาลา                   | 100      |  | บ้านหนองไธล     |  |      |       |         |
| 160 | แม่สมควร สุวรรณโสภะ                | 200      |  |                 |  |      |       |         |
| 161 | แม่ต๋อ - พ่อณู ดอนมะเคือ           | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 162 | แม่บุญช่วย ชัยเลิศ                 | 200      |  | บ้านหนองไธล     |  |      |       |         |
| 163 | พ่อลำดวน-แม่สายสุณี โคกแปะ         | 100      |  |                 |  |      |       |         |
| 164 | คุณพ่อติลก - คุณแม่สุพัตรา มีบุญชร | 200      |  | บ้านขอยธารทิพย์ |  |      |       |         |
| 165 | แม่สำเนียง คำอิน                   | 100      |  |                 |  |      |       |         |

|     |                                                   |     |  |             |  |  |  |  |
|-----|---------------------------------------------------|-----|--|-------------|--|--|--|--|
| 165 | พ่อเหงา-แม่วิภารัตน์ พรนิคม                       | 100 |  |             |  |  |  |  |
| 166 | แม่วันดี บุตรราช                                  | 100 |  |             |  |  |  |  |
| 167 | แม่บุญเสียง - พ่อบุญสาร                           | 100 |  |             |  |  |  |  |
| 168 | แม่สรวง ศรีโคดอน                                  | 100 |  |             |  |  |  |  |
| 169 | แม่วิยะดา สะตะ                                    | 200 |  |             |  |  |  |  |
| 170 | พ่อสายทอง-แม่ตี๋ บัวละไว                          | 100 |  |             |  |  |  |  |
| 171 | พ่อนิรัญญ์ - แม่ประภาพร - น.ส.<br>กนกวรรณ ฤทธิชัย | 200 |  | บ้านโคกกลาง |  |  |  |  |
| 172 | พ่อบุญเสียง-แม่เสาร์ ศรียางนอก                    | 100 |  |             |  |  |  |  |
| 173 | แม่อนงค์ จันทรังษี                                | 100 |  |             |  |  |  |  |
| 174 | แม่โตะ-พ่อเพ็ง ธนูโคกแปะ                          | 500 |  |             |  |  |  |  |
| 175 | พ่ออุบล - แม่บัวแก้ว สีอินทร์มน                   | 100 |  |             |  |  |  |  |
| 176 | แม่ทองพูล ทะสา                                    | 800 |  |             |  |  |  |  |

วันพระ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔  
 โดย พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น  
 เรื่อง ความสำคัญวันจารตุรงค์สันนิบาต  
 ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น  
 ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

| ลำดับที่ | ชื่อ-สกุล                          | จำนวนเงิน | บ้านเลขที่    | หมู่บ้าน      | หมู่ที่ | ตำบล    | อำเภอ    | จังหวัด   |
|----------|------------------------------------|-----------|---------------|---------------|---------|---------|----------|-----------|
| 1        | แม่บานเลิศ วงศ์ชาโรจน์             | 100       |               |               |         |         |          |           |
| 2        | แม่บัวเรียน วรรณภาส                | 200       |               |               |         |         |          |           |
| 3        | แม่ทองทิพย์ เหล่าอุทธา             | 100       |               | บ้านหนองไฮ    |         |         |          |           |
| 4        | แม่อุไร ศาลา                       | 200       |               |               |         |         |          |           |
| 5        | แม่จันทร์ ลีคำ                     | 200       |               |               |         |         |          |           |
| 6        | แม่คำมุก สิงห์คำป่อง               | 200       |               |               |         |         |          |           |
| 7        | พ่อแดง โคชัยภูมิ                   | 200       |               |               |         |         |          |           |
| 8        | แม่สุวรรณ หล้าเหลียง               | 200       |               | บ้านบึงเนียม  |         |         |          |           |
| 9        | แม่สกล พิมหานาม                    | 300       |               |               |         |         |          |           |
| 10       | แม่ลำไย แสนส่อง                    | 200       |               |               |         |         |          |           |
| 11       | แม่ลำเอียง สมพาน                   | 200       |               |               |         |         |          |           |
| 12       | พระนิสิตหลักสูตรรัฐศาสตร์          | 100       |               |               |         |         |          |           |
| 13       | แม่มนิ สตะ                         | 100       |               | บ้านหนองแวงคู |         |         |          |           |
| 14       | แม่สำรวย                           | 100       |               | บ้านเหล่า     |         |         |          |           |
| 15       | แม่สุนันทา พิมหานาม                | 100       |               | บึงสวรรค์     |         |         |          |           |
| 16       | แม่มนิรัตน์ จันทร์ภูทัศน์ (เจ๊แมว) | 200       |               | บ้านหนองคู    |         |         |          |           |
| 17       | แม่กมลนิตย์ กวงวงศ์                | 100       | บ้านบึงสวรรค์ |               |         |         |          |           |
| 18       | แม่อุบล บุตรพรม                    | 100       |               | บึงเนียม      |         |         |          |           |
| 19       | แม่สายทอง กรองไทร                  | 100       | บ้านบึงเนียม  |               |         |         |          |           |
| 20       | แม่คำสี มณีภักดี                   | 100       |               | บ้านฝาง       |         |         |          |           |
| 21       | แม่สว่าง พลราช                     | 100       |               | บ้านฝาง       |         |         |          |           |
| 22       | แม่ปี่ อำมาลย์สมบัติ               | 100       |               |               |         | บ้านฝาง |          |           |
| 23       | พ่อเบ้ง เศรษฐรักษา                 |           |               | บ้านฝาง       |         |         |          | ขอนแก่น   |
| 24       | วัดราษฎร์สังคัม และชมรมวัยแก้ว     | 5,200.00  |               | บ้านหนองซอน   |         | หนองซอน | เขียงยืน | มหาสารคาม |
| 25       | แม่ปุ่น ต้นกันยา                   | 100       |               | บ้านคำม่วง    |         |         |          |           |
| 26       | แม่เคนสา อุดทน                     | 60        |               | บ้านคำม่วง    |         |         |          |           |
| 27       | พ่อเล็ก-แม่ภิญญาดา                 | 100       |               | บ้านคำม่วง    |         |         |          |           |
| 28       | แม่คำพันธ์ แก้วดวง                 | 100       |               | บ้านคำม่วง    |         |         |          |           |



|    |                                   |     |                                      |              |         |             |        |         |
|----|-----------------------------------|-----|--------------------------------------|--------------|---------|-------------|--------|---------|
| 29 | พ่อจิต-แม่จิต                     | 100 |                                      | บ้านคำม่วง   |         |             |        |         |
| 30 | พ่อถนน-แม่สาคุณ จันทะวงศ์         | 100 |                                      | บ้านคำม่วง   |         |             |        |         |
| 31 | พ่อสุรัชย์-แม่บ้านเย็น พลไชยมาตย์ | 100 |                                      | บ้านคำม่วง   | 11      |             |        |         |
| 32 | พ่อรองประธานสภาเอกพร โพธิ์ทอง     | 100 |                                      | บ้านคำม่วง   | 11      |             |        |         |
| 33 | พ่อผู้ใหญ่นาศ ลิไท พร้อมครอบครัว  | 200 |                                      |              |         |             |        |         |
| 34 | แม่เจียม-พ่อสมบุญ ใจดี            |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 35 | แม่แฉลม-พ่อทองพูล เพ็งสี          |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 36 | แม่คำหั้น คำพันธ์                 |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 37 | แม่ประมวล นักสาร                  |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 38 | แม่บุญมา ไทยประเสริฐ              |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 39 | แม่บุญเต็ม แสนโคตร                |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 40 | แม่กัญญา คณวาปี                   |     |                                      | บ้าน         | บึงเป้ง | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 41 | แม่ลมุล กุดทิง                    | 100 |                                      | บ้านโนน      |         |             |        |         |
| 42 | แม่หนูปุ่น ติวสร้อย               |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 43 | อาจารย์หนูเพียร แม่คำมวล          | 100 |                                      | บ้านโนน      |         |             |        |         |
| 44 | อาจารย์สัญญา ศรีชัย               |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 45 | แม่สมหมาย นามพรมดี                |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 46 | แม่สิน วิศิลา                     | 100 |                                      | บ้านโนน      |         |             |        |         |
| 47 | แม่คำเปี้ย พิมพ์ดี                |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 48 | พ่อรังสีห์ แม่อรรรรณ ฤทธิชัย      | 300 |                                      | บ้านโนน      |         |             |        |         |
| 49 | พ่อสุพล ภูบุญลาภ                  |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 50 | แม่สมบัติ โนนิง                   | 100 |                                      |              |         |             |        |         |
| 51 | แม่สมवास พรหมผิว                  |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 52 | แม่สังวร พินิจวิทยากุล            |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 53 | พ่อพรม-แม่เกสร เหลาสึงห์          | 100 |                                      |              |         | หนองตม      | เมือง  | ขอนแก่น |
| 54 | แม่ทองสา-พ่อแก้ว เพ็งสี           |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 55 | แม่ทองลั่น แก้วลั่น               | 100 |                                      |              |         | หนองตม      |        |         |
| 56 | แม่ยุรี สายทองดี                  |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 57 | พ่อทองพูน-แม่เพชร สิงห์มหา        |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | น้ำพอง      | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 58 | พ่อประเสริฐ-แม่โสภา ทองประเสริฐ   |     |                                      | บ้านบึงเป้ง  |         | ท่ากระเสริม | น้ำพอง | ขอนแก่น |
| 59 | พ่อคำปน-แม่พจน์ แชนจันโส          | 500 |                                      | บ้านหนองคั่ว |         |             |        |         |
| 60 | แม่พิกุล                          | 200 |                                      |              |         |             |        |         |
| 61 | พ่อยอด                            | 50  |                                      |              |         |             |        |         |
| 62 | พระสุพิชพล ยิตวิโร                | 100 | นิสิตหลักสูตร ค.ม.พุทธบริหารการศึกษา |              |         |             |        |         |

|    |                                  |        |                              |                    |            |          |                |           |
|----|----------------------------------|--------|------------------------------|--------------------|------------|----------|----------------|-----------|
| 63 | พระอุทัย อุตมปณฺโญ               | 100    | นิสิต ค.ม.พุทธบริหารการศึกษา |                    |            |          |                |           |
| 64 | แม่สวย หันน้ำเที่ยง              | 100    |                              | บ้านโนน            | 13         | โนนท่อน  | เมือง          | ขอนแก่น   |
| 65 | ร้านนิยมโภชนา                    | 200    | 209/446 หมู่ 8               | เอื้ออาทร บ้านเป็ด |            |          | เมือง          | ขอนแก่น   |
| 66 | นางสาวชุดิพร ไยแก้ว              | 100    | 72                           | บ้านขาม            | 1          | บ้านขาม  | น้ำพอง         | ขอนแก่น   |
| 67 | ดร.ภูษิต ปุณฺณรัมย์              | 199    | 60                           | บ้านบุ             | 6          | บ้านบัว  | เมืองบุรีรัมย์ | บุรีรัมย์ |
| 68 | นางสาวดารณี ปะเตชะกัง            | 200    | 35                           | บ้านหนองตาไก้      | 2          | หนองทุ่ม | วาปีปทุม       | มหาสารคาม |
| 69 | แม่ชวน สีนาง                     | 200    |                              | บ้านหนองปิง        |            |          |                |           |
| 70 | นางทานรอง สารธิ                  | 100    |                              | บ้านท่าหิน         |            |          |                | ขอนแก่น   |
| 71 | แม่บุญจันทร ศรีโย                | 200    | 13                           | โคกสี              |            |          |                |           |
| 72 | ครอบครัว)                        | 300    | บ้านหนองปิง                  |                    |            |          |                |           |
| 73 | นางทองปาน พรมมา                  | 100    |                              | บ้านท่าหิน         |            |          |                | ขอนแก่น   |
| 74 | เจ้าคุณอุดมปัญญาภรณ์             | 1,000  |                              |                    |            |          |                |           |
| 75 | บ้านห้วย                         | 1,500  |                              |                    |            |          |                |           |
| 76 | บุรีรัมย์)                       | 1,000  |                              |                    |            |          |                |           |
| 77 | บ้านจำปา                         | 3,520  |                              | จำปา               | 7          | ทรายมูล  | น้ำพอง         | ขอนแก่น   |
| 78 | พ่อยอด แม่จันทร์ สัมพันธ์วงษ์    | 300    |                              |                    |            |          |                |           |
| 79 | ชาวบ้านห้วยโจด                   | 6,020  |                              | ชาวบ้านห้วยโจด     | ห้วยโจด    | ห้วยโจด  | กระนวน         | ขอนแก่น   |
| 80 | แม่ประหล้า โสบุญมา               | 600    |                              | บ้านหนองหลุบ       |            |          |                |           |
| 81 | นางสาวบุษบา ผาพันธ์              | 10,000 | 225/32                       |                    | 13         | ในเมือง  | เมือง          | ขอนแก่น   |
| 82 | ชมรมคนพุทธ                       | 3,930  |                              | บ้านแพง            | 11         |          |                |           |
| 83 | สายผอ โก้                        |        |                              |                    |            |          |                |           |
| 84 | แม่ทองหยาด                       | 50     |                              |                    |            |          |                |           |
| 85 | แม่ปันทา พิมพ์าว                 | 200    |                              |                    |            |          |                |           |
| 86 | หลาน                             | 200    |                              | บ้านหนองกุง        |            | ศิลา     | เมือง          | ขอนแก่น   |
| 87 | คุณจรจิตต์ เจ็ดนา                | 100    |                              |                    |            |          |                |           |
| 88 | แม่แฉล้ม - พ่อทองพูล แก้วโสภา    | 100    |                              |                    |            |          |                |           |
| 89 | ผู้ช่วยประหยัด กองกุล            | 50     |                              | บ้านหนองปิง        | หมู่ที่ 18 |          |                |           |
| 90 | ชาวบ้านแสนตอ                     | 1,000  |                              | 8                  |            |          |                |           |
| 91 | พ่อประพันธ์ แม่ถวิล สุดสาคร      | 100    |                              |                    |            |          |                |           |
| 92 | นายเพชรประชา ไยแก้ว              | 300    |                              |                    |            |          |                |           |
| 93 | พ่อทองอาน แม่ชิง คำร้อย          | 100    |                              | แสนตอ              |            |          |                |           |
| 94 | คุณอนุภาพ คำโม่ง                 | 100    |                              | บ้านหนองปิง        |            |          |                |           |
| 95 | พ่อบุญเลิศ แม่ลำชี พร้อมครอบครัว | 100    |                              | บ้านหนองปิง        |            |          |                |           |
| 96 | แม่บุบผา ภูมิผักแว่น             | 100    | 70                           | นาเพียง            | 4          | สำราญ    | เมือง          | ขอนแก่น   |

|     |                                      |       |       |             |            |            |        |           |
|-----|--------------------------------------|-------|-------|-------------|------------|------------|--------|-----------|
| 97  | คุณทองใบ แสงสงวน                     | 200   |       | บ้านหนองปิง |            |            |        |           |
| 98  | ชาวบ้านโนนเมือง                      | 2,910 |       |             |            |            |        |           |
| 99  | คุณยายบุญเรือง จุลโนนยาง             | 500   |       |             |            |            |        |           |
| 100 | พ่อสี สามคุณ                         | 100   |       | บ้านหนองปิง | 10         |            |        |           |
| 101 | แม่อาณ อนุศรี                        | 200   |       |             |            |            |        |           |
| 102 | พ่อบุญมี แม่วิลล แก้ววิเศษ           | 200   |       | บ้านโนนสูง  |            | ดอนกวาง    | โกสุม  | มหาสารคาม |
| 103 | ชมรมรวมพลคนพุทธ บ้านสวเปือย          | 300   |       |             |            |            |        |           |
| 104 | แม่เหมือน มิเถวาลัย                  | 100   |       |             |            |            |        |           |
| 105 | นาย เพชรประชา ไยแก้ว                 | 300   | 78    | บ้านขาม     | 10         | บ้านขาม    | น้ำพอง | ขอนแก่น   |
| 106 | พ่อหนูเรียง ขุนตัน แม่สัจด์ เนตรสุภา | 300   |       |             |            |            |        |           |
| 107 | แม่จำเนียร - พ่อลา องค์นาม           | 100   |       |             |            |            |        |           |
| 108 | ชาวบ้านหม้อคำ                        | 4,660 |       | บ้านหม้อคำ  |            |            |        |           |
| 109 | บ้านอ้อน้อย                          | 1,800 |       |             |            |            |        |           |
| 110 | แม่เฉย เขียววิเศษ                    | 600   |       | บ้านหนองบัว |            |            |        |           |
| 111 | อาจารย์ประกอบ มีโคตรทอง              | 1,000 | 3/107 |             | 14         | เมืองเก่า  | เมือง  | ขอนแก่น   |
| 112 | แม่บุญมี แก้วแก่นขัน                 | 200   |       | ยางหย่อง    |            | โคกสี      | เมือง  | ขอนแก่น   |
| 113 | แม่แพ่ง ชัยรักษา                     | 200   |       | บ้านแพ่ง    | หมู่ที่ 11 |            |        |           |
| 114 | แม่สุบิน - พ่อจิตร จันทรโสม          | 300   |       | ยางหย่อง    |            |            |        |           |
| 115 | แม่สทิน อุคน้อย                      | 200   |       | บ้านแพ่ง    | หมู่ที่ 11 |            |        |           |
| 116 | แม่ถนอม อุคน้อย                      | 200   |       | บ้านแพ่ง    | หมู่ที่ 11 |            |        |           |
| 117 | พ่อสายทอง โพธิ์ศรี                   | 100   |       |             |            |            |        |           |
| 118 | ทนายวีรพันธ์ - แม่พรทิพย์ ผัวดศรี    | 300   | 298   |             | 6          | ทุ่งลุยลาย | คอนสาร | ชัยภูมิ   |
| 119 | แม่บุญเที่ยง จันทะเกด                | 200   |       | บ้านแพ่ง    | หมู่ที่ 11 |            |        |           |
| 120 | คุณแม่อำพร พรนิคม                    | 100   |       |             |            |            |        |           |
| 121 | แม่สมหมาย เป็ม                       | 200   |       | บ้านแพ่ง    | หมู่ที่ 11 |            |        |           |
| 122 | แม่ละมุล เศษวรรณโคต                  | 100   |       | บ้านแพ่ง    | หมู่ที่ 11 |            |        |           |
| 123 | คุณแม่สุทิน แก้วสาร                  | 500   |       | หนองกง      |            | ศิลา       | เมือง  | ขอนแก่น   |
| 124 | พ่อเวียง - แม่คำมวน แสงวิชัย         | 100   |       |             |            |            |        |           |
| 125 | แม่ปลิดา อันทะเกด                    | 100   |       | บ้านแพ่ง    | หมู่ที่ 11 |            |        |           |
| 126 | แม่ดาวรรค อันทะเกด                   | 100   |       | บ้านแพ่ง    | หมู่ที่ 11 |            |        |           |
| 127 | พ่อบุญรอด - แม่สังวาลย์ คำวงษา       | 40    |       | หนองบัว     |            |            |        |           |
| 128 | บ้านแดงน้อย                          | 1,150 |       |             |            |            |        |           |
| 129 | บ้านท่ามะเดื่อ                       | 1,000 |       |             |            |            |        |           |
| 130 | แม่สุวรรณีย์ เกิดสมบูรณ์             | 100   |       | บ้านแพ่ง    | หมู่ที่ 11 |            |        |           |

|     |                                 |       |    |             |            |             |           |         |
|-----|---------------------------------|-------|----|-------------|------------|-------------|-----------|---------|
| 131 | ยายปลิว ไม้ลิ                   | 300   |    |             |            |             |           |         |
| 132 | แม่ทองยูน นาทองบ่อ              | 100   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 133 | บ้านหนองโพธิ์                   | 600   |    |             |            |             |           |         |
| 134 | แม่อ่อนศรี สีปัดดา              | 100   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 135 | แม่สังกร สีบัวไป                | 160   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 136 | พระลับ                          |       |    |             |            |             |           |         |
| 137 | แม่บรรเทา ศรีกัณฑา              | 500   |    |             |            |             |           |         |
| 138 | บ้านเป็ด                        | 4,200 |    |             |            |             |           |         |
| 139 | อสุวิทย์ อพิกุล มั่นจิต         | 300   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 140 | แม่พรณี สุวิชา                  | 200   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 141 | แม่สมมาด สีมูลรัน               | 200   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 142 | แม่บังอร รักษาเคน               | 100   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 143 | คุณแม่บุญเย็น พุทธจันทร์        | 300   |    | บ้านพระคือ  |            |             |           |         |
| 144 | แม่เทศ มีโพนงาม                 | 20    |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 145 | พ่อผู้ใหญ่บ้านชำนาญ ต่างตั้งทอง | 500   |    | บ้านหนองปิง | 18         |             |           |         |
| 146 | แม่เพชร คำภาบุตร                | 100   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 147 | บ้านร่มโพธิ์                    | 200   | 18 | 1           |            |             |           |         |
| 148 | แม่ผู้ช่วยกิตติกาญจน์ เป้าชนะ   | 200   |    |             |            |             |           |         |
| 149 | แม่ทองเหลือง ประสานโชค          | 100   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 150 | แม่สุนทร - พ่อสมกุล พลหมอ       | 100   |    |             |            |             |           |         |
| 151 | แม่แดง ศรีคำอินทร์              | 100   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 152 | แม่สายยุทธ์ สุทำดี              | 100   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 153 | แม่นวลจันทร์ แสนโคก             | 100   |    |             |            |             |           |         |
| 154 | แม่เตี้ย วันดี                  | 40    |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 155 | บ้านโคกท่า                      | 3,900 |    |             |            |             |           |         |
| 156 | แม่สาวท บุตรโคต                 | 100   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 157 | แม่เกษร ไซยาโส                  | 100   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 158 | ชมรมคนพุทธ บ้านหนองแขวง         | 3,630 |    | หนองแขวง    |            | ท่าพระ      | เมือง     | ขอนแก่น |
| 159 | แม่ละบาย บุตรโคตร               | 300   |    | บ้านแพง     | หมู่ที่ 11 |             |           |         |
| 160 | บ้านคู                          | 2,490 |    |             |            | คูคำ        | ข้าสูง    | ขอนแก่น |
| 161 | พ่อสมหมาย วงศ์สง่า              | 300   |    | บ้านหัน     |            | กุดเค้า     | มัญจาคีรี | ขอนแก่น |
| 162 | นางพารอง สารธิ                  | 100   |    |             |            |             |           |         |
| 163 | นางทองปาน พรหมมา                | 100   |    |             |            |             |           |         |
| 164 | แม่แถม แสงอาวุด                 | 100   |    | บ้านโสกแต้  |            | ป่าห้วยนั้ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |

|     |                                                       |       |  |                 |  |             |           |         |
|-----|-------------------------------------------------------|-------|--|-----------------|--|-------------|-----------|---------|
| 165 | นางคำผล ขอนกนวล                                       | 200   |  |                 |  |             |           |         |
| 166 | แม่สมภักดิ์ แสงอาวุด                                  | 100   |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 167 | พ่อสมาน - แม่มงคล ถูถาวร                              | 500   |  |                 |  |             |           |         |
| 168 | แม่สมบัติ ศรีอาจ                                      | 100   |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 169 | คุณอรทัย ชนะพาล                                       | 100   |  | บ้านทรัพย์เจริญ |  |             | มัญจาคีรี | ขอนแก่น |
| 170 | แม่ป้อม คำโคตรสุน                                     | 100   |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 171 | แม่วิภาพร พ่อทวี                                      | 300   |  | ในเมือง         |  | ในเมือง     | เมือง     | ขอนแก่น |
| 172 | แม่ทองอินทร์ ละครชัย                                  | 100   |  |                 |  |             |           |         |
| 173 | นางสาว กัลยากร คำโคตรสุน                              | 100   |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 174 | พ่อไพร - แม่สง่า ประพจน์                              | 100   |  |                 |  |             |           |         |
| 175 | นางสาวสุภาวดี สีสมพัด                                 | 100   |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 176 | บ้านคอกดี                                             | 700   |  |                 |  |             |           |         |
| 177 | บ้านดอหดี                                             | 800   |  |                 |  |             |           |         |
| 178 | นายวิชัย แสนราช                                       | 100   |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 179 | แม่บรรเทา ศรีกันหา                                    | 300   |  | บ้านกู่ทอง      |  |             |           |         |
| 180 | บ้านหนองไร่                                           | 2,680 |  |                 |  |             |           |         |
| 181 | แม่สุดตา โพธิ์หิน                                     | 100   |  |                 |  |             |           |         |
| 182 | เด็กหญิงณัฐพร เด็กหญิงฐิติภา<br>เด็กหญิงพัชรพร แสนราช | 300   |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 183 | กำนันเตรียมศักดิ์ ทิพย์แสง                            | 100   |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 184 | ผู้ช่วยเยาวเรศ แสนบุตร                                | 100   |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 185 | วัดนันทิการาม                                         |       |  |                 |  |             |           |         |
| 186 | แม่คำกลิ้ง                                            | 20    |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 187 | แม่สำราญ ดวงเสนา                                      | 250   |  |                 |  |             |           |         |
| 188 | พ่อเคน หงส์คำเมือง                                    | 40    |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 189 | แม่หนูการ สาโท                                        | 200   |  |                 |  |             |           |         |
| 190 | แม่ปราณี คุระโคตร                                     | 20    |  | บ้านโสกแต่      |  | ป่าหวายนั่ง | บ้านฝาง   | ขอนแก่น |
| 191 | แม่ปณ แดนชัย                                          | 400   |  |                 |  |             |           |         |



## บันทึกข้อความ

|                         |              |
|-------------------------|--------------|
| สำนักงานวิทยาเขตขอนแก่น |              |
| ที่                     | 284          |
| ว.ก.                    | 1 มี.ค. 2564 |
| ว.ร.                    | 10.34        |
| ว.อ.                    | 10.34        |

ส่วนงาน...สำนักวิชาการวิทยาเขตขอนแก่น

ที่...อ.ว.๘๐๓๑/๕

วันที่...๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง...ขออนุมัติและเบิกเงินดำเนินโครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน ปิงประมาณ ๒๕๖๔

เรียน รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น

ตามแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ สำนักวิชาการวิทยาเขตขอนแก่น ได้รับการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนโครงการประเภท ( ) แผ่นดิน ( ) รายได้ จำนวน ๗๐,๐๐๐ บาท เพื่อดำเนินงาน โครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนางานบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและวรรณกรรมอีสานเป็นที่ยอมรับระดับนานาชาติ

เพื่อดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย จึงขออนุมัติ โครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียนปิงประมาณ ๒๕๖๔ เพื่อดำเนินงานในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๗๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดหมื่นบาทถ้วน) มีรายละเอียดของโครงการตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

(พระมหาโยธิน โยธิโก, รศ.ดร.)

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการวิทยาเขตขอนแก่น

ในโอกาส รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น  
☐ เพื่อโปรดทราบ ☐ เพื่อโปรดพิจารณา  
☒ เพื่อโปรดอนุมัติ ☐ เพื่อโปรดสั่งการ  
อื่นๆ.....

(นายกิตติพันธ์ ศรีสงค์)

๕๓ ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตขอนแก่น  
1 มี.ค. ๒๕๖๔

|                                               |                                     |                               |
|-----------------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------|
| <input checked="" type="checkbox"/> อนุมัติ   | <input type="checkbox"/> ไม่อนุมัติ | <input type="checkbox"/> ทราบ |
| <input type="checkbox"/> อนุญาต               | <input type="checkbox"/> ไม่อนุญาต  |                               |
| <input type="checkbox"/> มอบ...               |                                     |                               |
| ความเห็น.....                                 |                                     |                               |
| .....                                         |                                     |                               |
| .....                                         |                                     |                               |
|                                               |                                     |                               |
| (พระโสภณพัฒนบัณฑิต)                           |                                     |                               |
| รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น ปฏิบัติหน้าที่แทน |                                     |                               |
| อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย   |                                     |                               |
| 1 มี.ค. ๒๕๖๔                                  |                                     |                               |



มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

☒ เงินอุดหนุน ☐ เงินบริจาค  
☒ เงินงบประมาณ ☐ เงินรายได้

จำนวนเงินที่ส่งให้.....บาท

ใช้แล้ว.....บาท คงเหลือ.....บาท  
อื่นๆ.....

ศาสตราจารย์ ดร. วชิรเวศน์

(ดร.เรียงดาว นพ.นพ.)

รักษาการรองผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตขอนแก่น

๒๕ มี.ค. ๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ส่วนกลางและทรัพย์สิน สำนักงานวิทยาเขตขอนแก่น

ได้ตรวจสอบแล้ว มีเงิน ☒ เงินงบประมาณ ☐ เงินรายได้ 70,000 บาท  
จำนวน.....บาท

ลงชื่อ.....  
นายท.ท.ท.ท. : ๒๕ มี.ค. ๖๔

นางสาวจิตติภา แก้วนาค

รักษาการผู้อำนวยการส่วนกลางและทรัพย์สิน

๒๕ มี.ค. ๖๔

- | ยุทธศาสตร์                                                                                                                                  | วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ข้อที่                                                         | ตัวชี้วัดความสำเร็จเชิงกลยุทธ์                                                         | ตัวชี้วัด ผล.องค์ประกอบที่ | มาตรฐานอุดมศึกษา ๒๕๖๑                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| [ ] ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ผลักดันจิตที่ทรงคุณค่าต่อสังคมระดับนานาชาติ                                                                             |                                                                                       |                                                                                        |                            |                                                                                     |
| [ ] ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนางานวิชาการและวิจัยเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคมอย่างยั่งยืนระดับนานาชาติ                                                 |                                                                                       |                                                                                        |                            |                                                                                     |
| [ ✓ ] ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนางานบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ ทุนบำรุงศิลปวัฒนธรรมและวรรณกรรมอีสานเป็นที่ยอมรับระดับนานาชาติ | ๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นำโครงการบริการวิชาการไปบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย | ๓.๑ งานบริการวิชาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ บูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย | ๓.บริการวิชาการ            | องค์ประกอบที่ ๖ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้<br>ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ |
| [ ] ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาศักยภาพให้มีความรู้คู่                                                                                             |                                                                                       |                                                                                        |                            |                                                                                     |

| ยุทธศาสตร์                                                                            | วัตถุประสงค์<br>เชิงกลยุทธ์ข้อที่ | ตัวชี้วัดความสำเร็จ<br>เชิงกลยุทธ์ | ตัวชี้วัด สกอ.<br>องค์ประกอบที่ | มาตรฐาน<br>อุดมศึกษา ๒๕๖๑ |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|---------------------------------|---------------------------|
| คุณธรรมและมีความ<br>สามารถเป็นที่ยอมรับ<br>ระดับชาติและนานาชาติ                       |                                   |                                    |                                 |                           |
| [ ] ยุทธศาสตร์ที่ ๕<br>พัฒนาระบบการบริหาร<br>จัดการองค์กรวิถีพุทธให้มี<br>ประสิทธิภาพ |                                   |                                    |                                 |                           |

## ๒) การบูรณาการโครงการกับ

### [ ] การจัดการเรียนการสอน ระบุ

[ ] การปรับปรุงรายวิชา .....หลักสูตร.....

[ ] การเปิดรายวิชาใหม่ .....หลักสูตร.....

[ ] การต่อยอดคู่มือหนังสือตำรา .....หลักสูตร.....

[ ] อื่นๆ..การเผยแพร่พระพุทธรูปศาสนาทางสถานีวิทยุ FM ๑๐๑.๗๕ เมกะเฮิร์ต

### [ ] การวิจัย ระบุโครงการวิจัย.....

[ ] การปฏิบัติงาน (กรณีที่ไม่ได้รับผิดชอบสอน/วิจัย).....

[ ] อื่นๆ ระบุ

## ๓) อื่นๆ

๓.๑) นโยบายจาก.....

๓.๒) ความร่วมมือกับ.....(กรณีเป็นความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย).....

๓.๓) อื่นๆ .....

## ๖. หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) กำหนดแผนปฏิรูปประเทศที่มุ่งเน้นสร้าง สังคมและชุมชนที่เข้มแข็งตั้งแต่ระดับบุคคล ให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความมั่นคงทางด้านอาชีพ รายได้ รู้จักการออม มีสุขภาวะและคุณภาพชีวิตที่ดี มุ่งพัฒนาประเทศเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข มุ่งสู่วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

รัฐบาลได้ประกาศใช้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑- ๒๕๖๔) ซึ่งเป็นแผนระดับชาติด้านการส่งเสริมคุณธรรม โดยการนำหลักปรัชญาและพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) มาสร้างสังคม ไทย ให้เป็น “สังคมคุณธรรมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มุ่งเน้นการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งจากภายในสู่ภายนอก เพื่อให้ทุกคนทุกครอบครัว ทุกชุมชน ทุกองค์กร และทุกหน่วยงานมีคุณธรรม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เล็งเห็นความสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน จึงจัดให้โครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นฐานขับเคลื่อนด้วยพลังบวร ตามแผนแม่บทฉบับดังกล่าว สนับสนุนทุกๆ กิจกรรม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมปลูกฝังคุณธรรม สร้างคนดี สังคมดี ให้ "คุณธรรมนำการพัฒนา" โดยให้คนในชุมชนปฏิบัติ ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และวิถีวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในการสร้างความเข้าใจเข้าถึงและพัฒนาบูรณาการการทำงาน โดยใช้กลไกพลังบวรและกลไกประชารัฐส่งเสริมและพัฒนา ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือบนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกันในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือภายใต้เครือข่ายพลังบวรแบบบูรณาการ ในเขตพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยต่อไป

#### ๗. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมปลูกฝังให้พุทธศาสนิกชน ในเขตพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยจรรโลงไว้ซึ่งประเพณีทางพระพุทธศาสนา

#### ๘. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

##### ๘.๑ เชิงปริมาณ

๑) จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๘๐ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐ ของจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดได้ จำนวน ๘๐ รูป/คน

##### ๘.๒ เชิงคุณภาพ

รวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรม

#### ๙. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมโครงการ

|                          |                   |
|--------------------------|-------------------|
| ๑. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ | จำนวน ๑๐ รูป/คน ✓ |
| ๒. พระภิกษุสงฆ์ สามเณร   | จำนวน ๑๐ รูป/คน ✓ |
| ๓. ผู้นำชุมชนและชาวบ้าน  | จำนวน ๔๐ คน ✓     |
| ๔. นิสิต นักเรียน เยาวชน | จำนวน ๒๐ รูป/คน ✓ |
| รวมทั้งสิ้น              | จำนวน ๘๐ รูป/คน ✓ |

#### ๑๐. ระยะเวลาดำเนินโครงการ(ระบุวันเริ่มต้น และวันสิ้นสุดโครงการ)

วันเริ่มต้นโครงการ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ สิ้นสุดโครงการ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ✓

#### ๑๑. สถานที่ดำเนินโครงการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

## ๑๒. แผนการดำเนินงาน

| ที่ | ขั้นตอน/กิจกรรม                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ |      |      |      |      |       |       |      |       |      |      |      |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|------|------|------|------|-------|-------|------|-------|------|------|------|
|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ค.ค.                 | พ.ย. | ธ.ค. | ม.ค. | ก.พ. | มี.ค. | เม.ย. | พ.ค. | มิ.ย. | ก.ค. | ส.ค. | ก.ย. |
|     | ๑.ขั้นเตรียม (Plan)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                      |      |      |      |      |       |       |      |       |      |      |      |
| ๑   | ขออนุมัติดำเนินการ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                      |      |      |      | →    |       |       |      |       |      |      |      |
| ๒   | แต่งตั้งคณะทำงาน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                      |      |      |      | →    |       |       |      |       |      |      |      |
| ๓   | ประชุมคณะทำงาน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                      |      |      |      | →    |       |       |      |       |      |      |      |
|     | ๒.ขั้นปฏิบัติ (Do)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                      |      |      |      |      |       |       |      |       |      |      |      |
| ๔   | ภายใต้กิจกรรม ส่งเสริม ปฐกษัง<br>คุณธรรมพึงธรรมวันพระ<br>๑.วันพระ ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ✓<br>โดย พระราชประสิทธิ์คุณ รองเจ้า<br>คณะจังหวัดขอนแก่น<br>เรื่อง สารานิยธรรมกถา<br>๒.วันพระ ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ✓<br>โดย พระบุญ วรปัญญา<br>เรื่อง ว่าด้วยการไม่ยึดมั่นถือมั่น<br>๓.วันพระ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔<br>โดย พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.<br>รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น<br>เรื่อง ความสำคัญวันจารตุงค<br>สันนิบาต |                      |      |      |      | →    |       |       |      |       |      |      |      |
|     | ๓.ขั้นติดตามผล(Check)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                      |      |      |      |      |       |       |      |       |      |      |      |
| ๕   | ประเมิน สอบถาม สังเกต                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                      |      |      |      | →    |       |       |      |       |      |      |      |
| ๖   | รายงานสรุปผลการดำเนินงาน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                      |      |      |      |      | →     |       |      |       |      |      |      |
|     | ๔.ขั้นสรุปรายงานผล(Action)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                      |      |      |      |      |       |       |      |       |      |      |      |
| ๗   | เสนอผู้บริหารพิจารณาปัญหา<br>ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแผนงาน/<br>โครงการ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                      |      |      |      |      | →     |       |      |       |      |      |      |

๑๓. งบประมาณ ( / ) แผนดิน ( ) รายได้ จำนวนทั้งสิ้น ๗๐,๐๐๐ บาท

ได้รับจัดสรรตามแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามรายการ ดังนี้

| ที่ | รายการกิจกรรมดำเนินการที่ต้องใช้ งบ.                                                                                                                      | ประเภทรายจ่าย |          |          | หมายเหตุ |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|----------|----------|----------|
|     |                                                                                                                                                           | ค่าตอบแทน     | ใช้สอย   | ค่าวัสดุ |          |
| ๑   | ค่าถวายไทยธรรมกันเทคน์<br>๑.วันพระ ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔<br>โดย พระราชประสิทธิ์คุณ รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น<br>เรื่อง สรรานัยธรรมกถา                     | ๒,๐๐๐ ✓       |          |          |          |
| ๒   | ค่าถวายไทยธรรมกันเทคน์<br>๑.วันพระ ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔<br>โดย พระบุญ วรปญโญ<br>เรื่อง การไม่ยึดมั่นถือมั่น                                             | ๒,๐๐๐ ✓       |          |          |          |
| ๓   | ค่าถวายไทยธรรมกันเทคน์<br>๑.วันพระ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔<br>โดย พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัด<br>ขอนแก่น เรื่อง ความสำคัญวันจารตวงคสันนิบาต | ๒,๐๐๐ ✓       |          |          |          |
| ๔   | ค่าอาหาร (๘๐รูป/คนx๑๕๐บาทx๓วัน) ( ๒,๔๐๐ )                                                                                                                 |               | ๓๖,๐๐๐ ✓ |          |          |
| ๕   | ค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ๕๐%                                                                                                                                   |               |          |          | ๒๘,๐๐๐ ✓ |
|     | รวมทั้งสิ้น ๗๐,๐๐๐ (เจ็ดหมื่นบาทถ้วน)                                                                                                                     | ๖,๐๐๐ ✓       | ๓๖,๐๐๐ ✓ |          | ๒๘,๐๐๐ ✓ |

หมายเหตุ :ค่าใช้จ่ายด้วยเฉลี่ยทุกรายการ

#### ๑๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้เครือข่ายวัด ชุมชน และสถานศึกษา แบบบูรณาการภารกิจเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชน อย่างยั่งยืน

#### ๑๕. การประเมินผลโครงการ

๑) สรุปโครงการ จำนวน ๑ เล่ม

#### ๑๖. การติดตามผล (โดยให้ระบุดังนี้)

๑) ติดตามโครงการหรือสรุปโครงการเครื่องมือที่ใช้คือ รายงานสรุปโครงการต้องส่งรายงานการติดตามผลหลังจากสิ้นสุดการจัดโครงการภายใน ๑๕ วัน



๑๗. สาเหตุหรือปัจจัยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ

| สาเหตุหรือปัจจัยความเสี่ยง | แนวทางแก้ไข/ป้องกันความเสี่ยง                                             |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| ๑) สถานการณ์โควิด ๑๙       | ๑) ผู้เข้าร่วมโครงการต้องปฏิบัติตามการคัดกรองอย่างเคร่งครัดของเจ้าหน้าที่ |
| ๒) .....                   | ๒) .....                                                                  |
| ๓) .....                   | ๓) .....                                                                  |

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ

(นายทรงพล โชติเวชกุล)

ตำแหน่ง รักษาการผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ

...../...../.....

ความคิดเห็นผู้บังคับบัญชาเบื้องต้น

.....  
 .....  
 .....

ลงชื่อ.....

(พระมหาโยธิน โยธโก,รศ.ดร.)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักวิชาการวิทยาเขตขอนแก่น

...../...../.....

ความคิดเห็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง

.....  
 .....  
 .....

ลงชื่อ.....

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น

...../...../.....



## กำหนดการ

“โครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน ภายใต้กิจกรรม ส่งเสริม ปุจฉา ภูมิธรรม พังธรรมวันพระ”

เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

\*\*\*\*\*

| วันพระ                             |                                                                                                                         |
|------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ |                                                                                                                         |
|                                    |                                                                                                                         |
| ๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.                   | คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต ผู้เข้าร่วมโครงการ/ลงทะเบียน                                                                 |
| ๐๘.๓๐ - ๐๙.๓๐ น.                   | พิธีเปิดโครงการและกล่าวให้โอวาท<br>โดย พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร. รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น                            |
| ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.                   | บรรยาย “ส่งเสริม ปุจฉา ภูมิธรรม พังธรรมวันพระ” เรื่อง สรรพนิยธรรมกถา<br>โดย พระราชประสิทธิ์คุณ รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น |
| ๑๑.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.                   | ฉันภัตตาหารเพล/รับประทานอาหารกลางวัน                                                                                    |
| ๑๒.๓๐                              | เสร็จกิจกรรม                                                                                                            |

หมายเหตุ: กำหนดการนี้อาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม



## กำหนดการ

“โครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน ภายใต้กิจกรรม ส่งเสริม ปักฝัง คุณธรรมพึงธรรมวันพระ”

เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

\*\*\*\*\*

| วันพระ                          |                                                                                                    |
|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| วันศุกร์ ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ |                                                                                                    |
| ๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.                | คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต ผู้เข้าร่วมโครงการ/ลงทะเบียน                                            |
| ๐๙.๓๐- ๑๑.๓๐ น.                 | บรรยาย “ส่งเสริม ปักฝัง คุณธรรมพึงธรรมวันพระ”<br>เรื่อง การไม่ยึดมั่นถือมั่น<br>โดย พระบุญ วรบุญญ์ |
| ๑๒.๓๐                           | เสร็จกิจกรรม                                                                                       |

หมายเหตุ: กำหนดการนี้อาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม



กำหนดการ

“โครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน ภายใต้กิจกรรม ส่งเสริม ปักฝัง คุณธรรมพึงธรรมวันพระ”

เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

\*\*\*\*\*

| วันพระ                          |                                                                                                                                                |
|---------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| วันศุกร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ |                                                                                                                                                |
|                                 |                                                                                                                                                |
| ๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.                | คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต ผู้เข้าร่วมโครงการ/ลงทะเบียน                                                                                        |
| ๐๘.๓๐ - ๐๙.๓๐ น.                | พิธีเปิดโครงการและกล่าวให้โอวาท<br>โดย พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น                                                    |
| ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.                | บรรยาย “ส่งเสริม ปักฝัง คุณธรรมพึงธรรมวันพระ”<br>เรื่อง ความสำคัญวันจารตุรงค์สันนิบาต<br>โดย พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น |
| ๑๑.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.                | ฉันภัตตาหารเพล/รับประทานอาหารกลางวัน                                                                                                           |
| ๑๒.๓๐                           | เสร็จกิจกรรม                                                                                                                                   |

หมายเหตุ: กำหนดการนี้อาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
แบบขอใช้งบประมาณประจำปี 2564 (ยืมเงินทรงรอย้าย)

เลขที่เอกสาร UB3000064030002

นางสาวดารณี ประเดชะกั้ง

นางสาวดารณี ประเดชะกั้ง

นางสาวดารณี ประเดชะกั้ง

วันที่ 01/03/2564

| รหัสงบประมาณ | ชื่องบประมาณ                                        | ประเภทงบประมาณ  | เลขที่เอกสารอ้างอิง | จัดสรร    | ณ วันที่ใช้ได้ | ยอดที่ใช้ไปแล้ว | ขอใช้ครั้งนี้ | คงเหลือยกไป |
|--------------|-----------------------------------------------------|-----------------|---------------------|-----------|----------------|-----------------|---------------|-------------|
| 234602300    | โครงการขับเคลื่อนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน รัชชศาสตร์ 5 | งบประมาณแผ่นดิน | 8031/5              | 70,000.00 | 70,000.00      | 0.00            | 70,000.00     | 0.00        |

ราคารวมยอดรวมทั้งหมด

70,000.00 บาท

ลงชื่อ ..... พล.เอก.เป.๒ ..... หัวหน้าสำนักงาน/ผู้อนุมัติ  
(นางสาวดารณี ประเดชะกั้ง) (นายทักษิณทร์ ศรีทาบงค์)  
ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาลัยเกษตรขอนแก่น

01/03/2564

สำหรับกองคลังและทรัพย์สิน

จำนวนเงินต้นจ่ายจริง ..... บาท ..... ผู้ตรวจสอบงบประมาณ  
(.....)  
...../...../.....